

Zacchiri N. és G. Kiállítás: Bécsben, Bartensteingasse 5.
Zacchiri N. és G. Keleti árutár: Bécsben, Graben 26.
Zacchiri N. és G. Legnagyobb szőnyeg-raktár.
Zacchiri N. és G. Berendezési és díszítő-tárgyak.

Zacchiri N. és G. Legjobb bevásárlási forrás berendezési tárgyakra, legolcsóbbtól a legfinomabbig. Minden nap új tárgyak jelennek meg a világ minden részéből. Nem kell sehoh se vásárolni, mielőtt e czég gazdag raktárát megtekintnők. A vidékre nézve a legelőnyösebb bevásárlás; mineen aru a legolcsóbban lesz csomagolva, valamint pontos szállítás is biztosított.

Perzsa, úgynevezett Feraghan, I. minőségűből.
 Perzsa, Horassan, ismeretesk pompás színezettükről.

Indiai, minden nagyságban.
 Smyrna, utánzás; úgynevezett Schmiedberger, minden nagyságban és színezésben raktáron.

Valódi Smyrna-szőnyegek. Zacchiri N. és G. épen most Ouchac-ból, Smyrna mellett lévő saját gyárukból, nagy szállítmányt kaptak valódi Smyrna-szőnyegekkel; rajz és színek a XVII. századból. Ez az első szállítmány ez estendőben.

Pompás művészeti kivitel és színezés található Zacchiri N. és G. régi perzsa szőnyegein; közel 1000 darab minden tetszés szerinti nagyságban. Árak 20 frtól 100 frtlig darabonként.

ZACCHIRI N. és G.
 Budapesten: IV., Mária Valeria-utca 9. sz. a.
 Bécsben: I., Bartensteingasse 5 és I., Graben 26
 legnagyobb és legelőnyösebb telep keleti berendezésekre és díszítő-tárgyakra, Ausztria-Magyarországon.

ZACCHIRI N. és G. CAIROBAN.
 arab butorok gyára (Moussarabie)
 Mindenemü arab butorok előállítására, ugymint: sofák, asztalok, székek, credenz, tábori székek, állványok, alacsony székek, stb.
 Zacchiri valódi arab lámpái, legnagyobb választék minden árban.

Divántakarók, valódiak, két szártáskával egyúttal, szállítanak 55 frtól 300 frtig.
 Zacchiri függönyei, Marokkó, egészen gyapjából, pompás, perzsa alapszínevel, 4 méter hosszúak, 1,05 méter szélesek, 4 frtól egész 6 frtig.
 Chenille-függönyök, 4 méter hosszúak, 1,10 méter szélesek, díja 9 frtól 14 frtig.
 Minden más fajta

Keleti függöny, ajtófüggönyök termekbe, ebélok, dohányzó-, férfi- és háló-szobákba.

Szőnyegek közönséges használatra. Zacchiri N. és G. ezektől valamint futószőnyegekkel folyton gazdag raktárt tartanak lámulatos olcsó áron.

Mindenemü valódi indiai bronz-árak, virágcserepek, gyertyatartók és karszékek, valamint mindenféle butor indiai szalmából, bambusz vagy borsnából.

Indiai kelmék, melyek nem mindennapi tárgyak, hanem finom és pompás színük miatt női ruhákra vagy díszítésekre ajánlatosak.

Zacchiri Soie de Nagpore, felső függönyök vagy ruhadíszítések, egy vég, körülbelül 7 méter hosszú és 1 méter széles, 24 frt.

Zacchiri Mysore soie imprimé, egy vég, körülbelül 7 méter hosszú és 1 méter széles, 36 frt.

Zacchiri indiai zsebkendők, ajándékokra, igen nagy választékban, ritkák művészi színű folytan.

Zacchiri indiai shawljai, 4 méter hosszúak és 130 cent. szélesek, díja 20 frt, díszítési czékokra vagy ablak- és ajtó-függönyök gyánat.

VASÁRNAPI UJSÁG

47-İK SZÁM. 1886. BUDAPEST, NOVEMBER 21. XXXIII. ÉVFOLYAM

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 12 frt / évre 12 frt / félévre 6 frt.
 Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: 8 frt / évre 8 frt / félévre 4 frt.
 Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: 6 frt / évre 6 frt / félévre 3 frt.
 Külföldi előfizetésekre a postallag meghatározott viteldij is eszotlanó.

MAGYAR MŰVÉSZEK.

A MŰCSARNOK őszi kiállítása, a magyar festők e nagy versenye, teljes figyelmet követel magánuk e zajos és sokfelől igénybe vett napok alatt is. Legméltóbb alkalom rá, hogy festőinkkel foglalkozzunk. Lapunk hazai közmívelődésünk e fontos részét is épen olyan figyelemmel kísérte mindig, mint a többi nevezetes eseményeket. Kiválóságait bemutatta koronkint, alkotásaikat megismertette. Régebb művészeink egész sorozata megvan lapunk kötetiben; az ifjabb nemzedéknek pedig feltűnést keltett műveit siettünk megismertetni.

Ezúttal a fiatalabb nemzedék tagjaival bővebben is akarunk foglalkozni. Mai számunktan négyet mutatunk be: *Baditz Ottót, Angházy Gyulát, Spányi Bélát és Paczka Ferenczet.* Baditz Ottó jelentékeny sikereket aratott már évek előtt a műcsarnok kiállításain. Mint kész művész jelent meg. Első kísérleteit itthon nem láttuk. Már a legjobb ajánlatokat hozta magával külföldről. A rokonszenves fiatal művészt melegen fogadták. Az egyes kiállításon kilencz festménye közül egy sem maradt megvétetlen. A legjobb kritika a közönség részéről.

Külföldön tanult, ott fejlődött. Most is fölválta Münchenben és itthon lakik. Festőink még csak néhány év előtt is rá voltak utalva,

hogy ha komolyabb tanulmányokhoz akarnak fogni, külföldön keressék azokat. Itthon nem volt se iskola, se művészi élet. Még az elemibb ismeretekre is vajmi kevés alkalom és mód. Meglett művészeink egészen másképp elfoglalták, hogysem tanítványok is igénybe vehessék őket. Ma már fejlődik a művészi élet, a képzőművészetek művelőinek egy kis gyarmata keletkezett és Benczur mester-iskolája, Lotz Károly műterme, az országos minta-rajztanoda tényezők a művészi élet itthoni gyarmatában. Művészeink mellett tanítványokat is sürűben találunk.

München művészi tradíciói, festészeti akadémiájának jeles tanárai nevezetes szerepet visznek hazai festészetünk történetében. Bécsnek

I-só cs. kir. kizár. szabad. újonnan javított RUGANYOS SÉRVKÖTŐK

Legújabb találmány az amerikai, újonnan javított ruganyos-sérvkötő Politzertől; ez rugók nélkül van, tisztán ruggyantából művésziessen szerkesztve s az a czéja, hogy még a legüdültsebb sérveket is lehető legrövidebb idő alatt egyenletes fekvésbe hozza, s egy nappal a legerőseztöb munkánál, vagy a sokat járóknál, mint szintén éjjel alvásban is használhatók, a nélkül, hogy a sérvből származó hirtetésben legkevésbé is volna akadályoztatva. Felette nagy haszon, hogy az még éjjel is a testen maradhat, mivel hogy a szenvedő testreze kiválképen jótékony kellemetes nyomást gyakorol s a legtöbb esetben még a sérv biztos gyógyulását is eszközi. A legtöbb orvosi tekintélyek által elismerve, megvizsgálva s a legjobbnak találva professor Kovács a sebészeti kóroda slelnöke, dr. Gross Lajos m. kir. egészségügyi tanácsos, dr. Glöck Ignác kir. törvényszéki orvos által. 2437

Alólírott egyszemind nagy raktárt is tart angol és francia azel sérvkötőkből, függesztő készülékeket (suspensorium) gummburú szövötteket, mint szintén szarvaszövből. A szarvasz és gummi suspensoriumok czéja, hogy a tágulást megakadályozzák. Méhfeckendők, légpárnák, agybetét, periódások, préservatívumok, gummiharisnyák s mindenemü gummi árucikkek. Sérvkötőknél kérem megjelölni: jobb, bal v. kettős-e, mint szintén a test bőségét is. Megrendeléseket utánvetel mellett elfogad.

POLITZER MÓR cs. kir. szab. sérvkötő-készítő. Budapesten Deák Ferenc-utca, 6-10 frt, a kettősnek darabja 10-16 frt, gyermekeknek felel olcsóbb. Ugyanitt kapható legjobb amerikai sérvkötők. Ezen legelőnyösebb k.

KINCSEM-SORSJEGYEK

darabonként **50,000** forint főnyereménnyel! 1 forintért.

GRANDS MAGASINS DU Printemps
 NOUVEAUTÉS

Selymek, Szőrme, Posztó, Karton, Nők-lapok, Robes, Confections, Gyermek ruhák, Pongyolák, Trouseaux, Fehérmunkák, Pizsók, Csipkék, Vasznak, Zsebkendők, Gyolcsok, Függönyök, Butorszővegek, Agyseműek, Butorok, Harisnyák, Férfi ruhák, Csipk, Nap-és Esernyők, Keztyűk, Nyakkendők, Virágok, Dísz tollak, Zsinorzatok, Szalagok, Rövidárak, Piperék, Ezüstszerék, Bőrárak, Illatszerek stb.

Megjelent

az 560 mintarajzot tartalmazó **NAGYSZERŰ ILLUSTRÁLT ALBUMUNK** a téli évadra.
 Szétküldése ingyen és bérmentve. Bérmentésített levelek czimzendők:

MM. JULES JALUZOT & Co.
PARIS

Ugyancsak bérmentve küldetnek a **PRINTEMPS** oriasí raktárán levő szövegek mintái. (Árat és fajt meghatározni kerünk).

Expedíto a világ minden Országába.

Finom sárga kéziszappan

(toilette-szappanon legkiválóbbika), glicerin és tojássárgából készíte, kitünően tisztítja és élénkíti az arczóból, annak egészséges frissességét állandóan fenntartja. Ezen — csupán két legárthatlanabb szeből készült szappan, fej-mosásra is nagyon ajánlható. Ár: 1 darab 20 kr., 1 doboz (3 darab) 50 kr. Kapható:

LATZKOVITS A. ur dívat-üzletében, váci utca 22. sz.

A cs. kir. szabadalm. KÖSZVÉNY-SZESZ

általános klosterneburgi **GICHTFLUID** név alatt ismert (a rendőri egészségügyi laboratorium által megvizsgálva és a cs. kir. szabadalom valamint a törv. bejegyzett védjegy által forgalma biztosítva) valóságos különlegesség!

KÖSZVÉNY ÉS CSÜZ.

test, izom és ideggyengeség, az egyes idegek bñnlása, hát- és derékfájdalmak, altesti és a vastaghas görcsei, kolika ficzamosások stb. ellen. Ár fél üveg 50 kr., 1 nagy üveg 1 frt, postán 15 kr.-ral több.

Főletét és postai szétküldés: **Hofmann A.** gyógyszerháza Klosterneuburghan.

Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógyszerháza, Budapest, király-utca 12.

Továbbá kapható a következő gyógyszerházaiban: **Kassa:** Wandraschek K. Győrött: Petri P. Szegedon: Barcsay K. Veszecsen: Müller O. Zríenstben: Fandán H. Eszéken: Diemer J. C. Cserevitzban: Alth S. Brassóban: Kugler F. Temesvározt: Jahnér C. M., Klausmann és Albert. Debreczenben: Dr. Róschek. Székesvározt: Say Rezső. Szabadkán: Jók. Felsőnyban: Dr. Adler, Erdy István, vala. int az osztr.-magyar birodalom legi. győz.

NB. Mindenkor csak a **KLOSTERNEUBURGI KÖSZVÉNY-SZESZ** kéréndő, s a törv. védjegy megtekintendő!

KINCSEM-SORSJEGYEK

à 1 frt 11 sorsjegy csak 10 frt
 Főnyeremény készpénzben

50.000 frt

Kapható a fő elárusításban **LÖRY J.** bank- és váltó-üzletében a *Magyar Mercur* kiadóhivatala Budapesten, Hatvani-utca 17. sz. a.

Nélkülözhetetlen sorsjegybirtekosok, tőkepénzeszek, spekulácások, takarékpénztárak, letéti és árvasszéki hivatalok számára a **MAGYAR MERCUR**, hiteles sorselési tudósító és pénzügyi szakírat.

Előfizetési ára egész évre csak 2 frt.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT JUBILÁRIS KIÁLLITÁSA. — A MŰCSARNOK NAGY TERMÉNEK ÉSZAKNYUGATI OLDALA. Weinwurm Antalnak a Vasárnapi Ujság számára készített fényképe.

csak rövid és muló hatása volt, a negyvenes és ötvenes években, inkább közelségénél, mint igazán jeles művészeinél fogva, kik jóformán épen divatos modorosságát képviselték, mint Rahl. A bajor főváros igazi művészeti város, pezsgő művészi élettel, kitűnő szervezeti akademiával, jeles és sokoldalú mesterekkel, művásárló összeköttetésekkel, a mi szintén számot tesz. Festőink, szobrászaink legnagyobb része ott tanult. Nem egy része közülök ott találta meg művészete és élete föltételeit is, s helyet foglaltak az akadémia mesterei közt. Münchenben otthonosabban is érezték magokat a magyar ifjak; Bécsben a politikai fuvalatok éles szele az atelierbe is behatol. Az „Izar-parti Athene” tehetségüket ilendően figyelembe vette.

Baditz Ottó rövid időt a bécsi képzőművészeti akadémián töltött. Onnan ő is Münchenbe ment, s Dietz mellett tanult. Eleven képeket, gyors kéz és munkaszeretettel egyengette utját, mely nem volt épen keskeny a kísérletek számára, de nem is tekinté oly sietősnek, hogy mindennel előláljon, a mit festett. Ha szabad elárulni azokat, a mik nem jutottak a nagy nyilvánosság elé, Baditz a régi hollandi mestereket szívesen követte; életképeiben azok hatását tanulmányozta, s a loncos, nehézkes alakok, melyek sokkal inkább a humor, vagy az élettragikomikus oldalaira illenek, mint a drámaibb ábrázolásokhoz, még későbbi drámai festményein is megjellegnek, de egyre ritkábban, míg nem a festő egészen önállóvá lesz, alakjai változatosak, mint a hogy csakugyan változatos a szerepük is, és hosszú sorozatban fejlődnek ki a modern élet drámai mozzanatai és költészeté közül. A meg-rázó tragédiák mellett megjelennek az idyllek is, ártatlan és kecses gyermek-alakjaikkal; a vallásos ihlet mellett váltakozva a vidámsággal, mely a tárgyhoz méltón magával hozza a maga derült színeit, és könnyű előadási modorát.

A komor tárgy és a sötét színek rövid időre ugy mutatják, mintha Munkácsy hatása is lebilincselte volna. De Baditz csak azt tette, a mit mindenki helyesen tesz; sokat megfigyelt, sokat tett tanulmány tárgyává és élénk szellemén nem tiltotta el a hatásokat. Eredetisége és önállósága biztosan fejlődött, s a kezdetben sötét színek mely színekre váltak és megmelegültek. Az arcz és a husszinek frissesége mintegy utalták egész nagy alakok festésére, s valóban egymásután több arcképeszerű képet, köztük madonnát¹⁾ festett hő színezettel, gyöngéd bájjal és kisebb gyermek-képekben idylli ártatlanságot s naiv-ságot.

Első nagyobb képe az „Elűlve”²⁾ című volt, mely egy női börtönt mutat, a hová épen egy fiatal leány lép be, mint új lakó, arczán a tépő bánattal, míg a börtön lakói gonosz kíváncsisággal méregetik, a még be nem zárult ajtón pedig az anya kétségbeesett alakja tűnik föl. Majd a „Falurossza”³⁾ következett a haza tántorgó koresmá-hóssal. Aztán az „Anyacsínáló”,⁴⁾ megindító hatású kép a szerencsétlen gyermekekről, kiket nem anya ápol. Erősen nyilatkozott a drámai eszme a „Pellengéren” című nagyobb festményén, mely egy darab középkort és igaz emberit ismert meg E nagyobb alkotások mellett, melyek a művész irányát mutatják, melyekben annyi közvetlenség, oly mély tartalom, az előadásnak mindig és mindig fokozódó biztossága nyilvánul — a művész még egyéb festményeken is dolgozott; festett arcképeket, népies jeleneteket, vallásos ábrázolásokat, s mindenikben az az intelligens művészi felfogás, rokonszenves modor mutatkozott, melyet Baditz minden művének ki kell emelnünk. Rajzolt könyvekhez, költeményekhez illusztrációkat. E téren is szívesen érvényesíti magát eleven szelleme.

A nyáron a berlini kiállításán egy magyar tárgyú életképet halmozott el dícsérettel. Ez van most bemutatva a műcsarnok jubiláris kiállításán is s jeles fiatal festőnket egészen a derült falusi világban mutatja be. Baditz tárgyainak nagyobb részét a magyar népeletről veszi. Műterme Münchenben van, de az év egy részét mindig itthon tölti. Körülbelül tíz év esik életé-

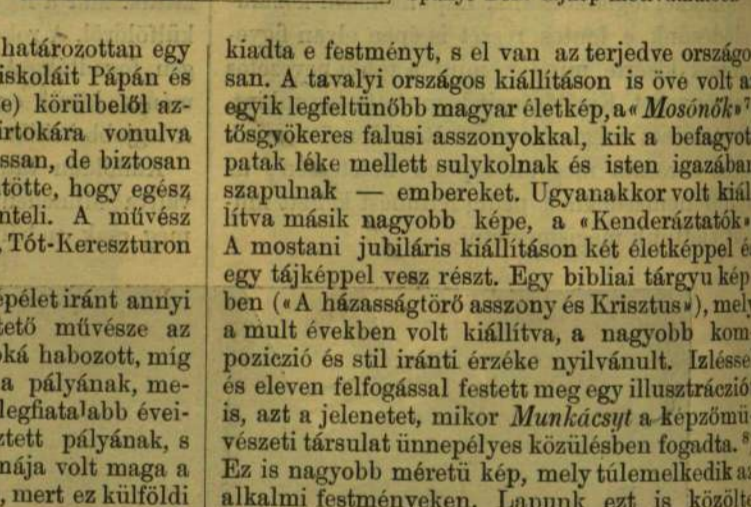
„A dagasztó menyecske”,
Aggházy Gyulától.

Baditz könyv-illusztrációiból: Gyermekek.

Női mellkép,
Paczka Ferencztől.

Spanyi Béla tájkép-motívumai-ból.

ből a művészi pályára, nem számítva a kísérletek idejét, mely aránylag későn kezdődött, mert habár zsenge éveiben is nagy szeretettel foglalkozott mindennel, a mi a festéssel összefügg, mégis habozott a pályaválasztásban. Jómódu család gyermeke lévén, határozottan egy kenyér-pálya sem vonzotta s iskoláit Pápa és Pozsonyban (hol a jogot végezte) körülbelül azzal a gondolatjal járta, hogy birtokára vonulva fog élni. A festészeti hajlam lassan, de biztosan erősödött benne, míg nem eldöntötte, hogy egész tehetségét a festészetnek szenteli. A művész most 37 éves. Sopronmegyében, Tót-Keresztúron 1849 márcz. 19-én született.

AGGHÁZY Gyula, a magyar népeletről annyi egészséges vonalozással viseltető művésze az újabb generációknak, szintén soká habozott, míg átadta magát egészen annak a pályának, melyet Magyarországon még az ő legfőképpen éveiben is talán tartottak eltévesztett pályának, s melynek mindjárt első problémája volt maga a kellő tanulmányok megszerzése, mert az külföldi úttal, az életfentartás bizonytalanságával kezdődött. Aggházy zenészek képezte magát, zeneiskolába járt, a nemzeti színház zenekarában működött. Mellesleg rajzolgatót és festőgátt. Első tanítója a veterán Ujházy Ferencz volt. Tízennyolc éves korában, 1869-ben Bécsbe ment a képzőművészeti akadémiára; onnan őt is Münchenbe vitte a fiatal festőnk által járt ut. Itt Wagner Sándor hazánkba oldala mellett, majd Párisban Munkácsy mellett fejlődött tehetsége, mely gyermeki falusi benyomásait megörzítve, teljes előszerevel fordult a népelet és természet felé, s fölvaltva festi a falu alakjait, a falu életének jeleneteit és a falusi tájakat. Mint genre- és tájfestő e kettős irányban foglalkoztatja esetét folyamatosan. Az életnek derültebb oldala esik az ő hatáskörébe.

Kiállításainkon nyolcz év óta találkozunk vele. Először a „Kartyavetőnő” genreképe tűnt föl; aztán csaknem ezzel együtt a pajzán „Dagasztó menyecske”,⁵⁾ továbbá a „Kényszerű koncert”,⁶⁾ mely jó humorral állít elő egy czigánybandát, a mint a havas mezőn farkastól megtámadva, rémülve nyulnak fegyverökhöz, klarinéthoz, hegedűhöz, bőgőhöz, hogy egy szörnyű koncerttel riaszassák el a fenevadat. 1881-ben a fiatal művész a műcsarnokban nagy dícséretet mellett nyerte meg a Ráth-féle száz aranyos díjat a „Terrefere” című nagyobb festményével, ez életképpel, mely egy esomó pletykázó asszony jellemzetes csoportját adja hűséggel és életigazsággal. A képzőművészeti társulat műlapjai közt is

¹⁾ L. az egész képet a „V. U.” 1879. évi 48. számában; ma számunkban a kép foakájának vázlatát mutatjuk be a „Magyar művészek” című vállalat egyik közelebbi füzetéből.
²⁾ L. a „V. U.” 1881. évi 8. számában.
³⁾ L. a „V. U.” 1881. évi 8. számában.
⁴⁾ L. a „V. U.” 1881. évi 8. számában.
⁵⁾ L. a „V. U.” 1885. évi 27. számában.
⁶⁾ L. a „V. U.” 1884. évi 40. számában.
⁷⁾ L. a „V. U.” 1879. évi 48. számában.

kiadta e festményt, s el van az terjedve országosan. A tavalyi országos kiállításán is öve volt az egyik legfeltehetőbb magyar életkép, a „Mosonók”⁷⁾ tösgyökeres falusi asszonyokkal, kik a befagott patak léke mellett sulykolnak és isten igazában szapulnak — embereket. Ugyanakkor volt kiállítva másik nagyobb képe, a „Kenderiztatók”. A mostani jubiláris kiállításán két életképpel és egy tájképpel vesz részt. Egy bibliai tárgyú képben („A házasságtörő asszony és Krisztus”), mely a múlt években volt kiállítva, a nagyobb kompozíció és stíl iránti érzelme nyilvánult. Izléssel és eleven felfogással festett meg egy illusztrációt is, azt a jelenetet, mikor Munkácsy a képzőművészeti társulat ünnepélyes közülésben fogadta.⁸⁾ Ez is nagyobb méretű kép, mely tülemelkedik az alkalmi festményeken. Lapunk ezt is közölte tőle, valamint a „Muszájkoncertet”, a csokolózó „Dagasztó menyecske” és tavaly a „Mosonók”. A fiatal művész az életkép- és tájképfestésben foglalt le magának határozott helyet, s abban megfigyelő tehetsége, tanulmánya és izlése mellett az eredetiség is segíti előre.

PACZKA Ferencz a történelmi festészetben mérte meg erejét. Első festményeivel már a nagyobb stíl és a nagyobb kompozíciókra törekedett. Hamar figyelmet tudott kelteni. Egymásután megjelent művei azonban különböző fogadattásban részesültek, s a fiatal festő, ki még csak most töltötte be harminczadik életét, fölvaltva érezte a kritika dícséretét és életét. A történelmi festészetben bizonyos türelmetlenséggel várjuk az eredményeket, épen mert ez a legkevésbé művelt tér; egyszerűen ép oly nagy a követelés, mint a költészet legmagasabb fokán, a tragikai alkotásoknál. Csak keveseknek adatik meg azonban már kezdetben az ábrázolás, a stíl egyforma ereje, a felfogás tartalmassága. Itt a tanulmányok biztosan lefoglalnak egy életrezt, s a művész csak pályájának második részén aratja diadalait. Paczka öntudattal és becsérzettel halad tovább.

Münchenben tanult, s egész fiatalon az életfentartás gondjával is kellett küzdenie. Szerencsése volt, hogy Simor herceggel szembe figyelmét magára vonta, s így kijutott 1875-ben Párisba, hol Zichy Mihály lett mestere és e kitűnő vezetés mellett az ifjú gyorsan fejlődött. Első nagyobb képe volt a templom tövében heverő koldusok csoportja, mindenik alakban egy-egy külön típus. Ide haza a „Montmartrei hegedűs”,⁹⁾ egy viszontagságtól megtört öreg ember

¹⁾ L. a „V. U.” 1885. évi 27. számában.
²⁾ L. a „V. U.” 1884. évi 40. számában.
³⁾ L. a „V. U.” 1879. évi 48. számában.

beszédés alakját láttuk először. Párisi tanulmányait a boszniai hadjáratkor kellett félbeszakítani, s katonai kötelezettsége haza hívta. Most bibliai tárgyakat dolgozott föl, Szent Erzsébetről, a halottából föltámadt Lázárról. Ezt már Velenében festette. Később meglátogatta Spanyolországot, Rómát, a magyar alföldöt. Rómában a régi mesterek tanulmányozására adta magát. Itt festette „Jobb”-ot, a „Tekelő fiu”-t; itteni tanulmányainak eredménye „Emese álma” és „Attila halála”, melyeken az örök város szoborműveinek plasztikája (például a „Tekelő fiu”-ban és Emese alakjában), a nagy mesterek forma- és színhatása oly helyes irányban tartják Paczka képességeit, s mintegy fegyvelmek azokat. A modern festőktől a realiztikus irányt sajátította el, melyből a művészet újabb követelményeit tudja kielégíteni. Nem megnyugodott és a megállapodás fokára ért tehetőség. Epen abban a nagy igényű műfajban, melyben erejét fölvetette, tart legtovább a forrongás, leghosszabb a kibontakozás útja; ámde legmaradandóbb az alkotás is. Paczka életképességgel, kitartással, formaérzékkel és színező erővel vivja az emelkedés magaslatait.

Legutolsó festményén, mely most van kiállítva („Narciai Benedek”), fölhasználta mind a jó tulajdonait. Egy legendát vitt a vászra és élénk színekbe. Tárgya azonban nem populáris, s a nézőnek ismernie kell a legendát. Szent Benedek, egy patricius-család ivadéka, megutáltván Róma erkölcsi fertőjét, a vadonban keresett menedéket. A kegyes életű férfiú az aszcartai életben a tövises és csalánok közt választott magának pihenő ágyat. A kísértetek azonban nem hagyták nyugodni; megjelentek előtte csásos női alakok képeiben s a sziklák ormaira szállva, onnan szórják felé mosolyaik és az erdő virágait. Realiztikusan festve, nem közönséges előadói képességgel van jelenetve a vízió, a szent ember izgatottsága és a kísértők csásos csoportja. A kiállításnak egyik legnagyobb és legszínzadagabb képe.

Paczka mind e művek mellett is sokat foglalkoztatja tehetségét. Festett arcképeket, karakterisztikus alakokat, kecses női képeket.

Történelmi festészetünk komolyan számít Paczka esetére, folytonos tanulására, és erős ambíciójára.

Tájképfestőink közül a régiek uralkai a tért már hosszabb időt óta. Ligeti és kortársai mellé később Mészöly Géza csatlakozott, s vezérgárdát maradtak. E népszerű genre sok művelőt talált, de eredetiséggel, a természet igazságával épen nincs mindenki megáldva, a ki tájképeket fest. A mostani kiállításán is aránylag a tájképfestészetben maradtak a legnagyobb hűzőgok. A régi jók nyomdokaiban csak kevesen lépegetnek, s a műkedvelői színvonalon túl itt nincs nagyobb emelkedés.

SPANYI Béla az az új nemzedék tagjai közül, a ki önállóságával kiküzdötte magát legjobb tájfestőink közé, ezenkívül határozott festői egyéniséggel tudott válni. Képein a hangulat a fő; az erdő mélyének magánya, az erdőszél csöndje, a vizes vidékek, mocsarak, partok melancholiája; a reggeli vagy esteli szürkület, a tavasz üdösége, az ősz bús hervadása. Kevés motívumot használ. A fák korrekt rajzu alakzatait nem keresi, tömegesebb anyagot nem vesz föl a természetből. Ritkák fák, mely távol, a víz tükré, a levegő átlátszósága, ezek a legkedveltebb témák nála, melyeket azonban változó hangulattal vesz körül az a hangulat, melyet a természetben mindig megérez kedélyünk. A távolban szálló madarak, az előtérben golyák, tehének szőrtör alakjai a buja réten, vagy a víz szélén: ezek a staffage-ok, csak olykor emberi alakok. Festményeinek benyomása mindig a nyugodt természet, mely észre, elmélyedésre hangol.

Az őszi hangulat mesteri kifejezése volt az 1882-iki tárlaton az „Oktober első negyede” című tájképe, melyen a lassu hervadásban levő természet buskomorsága táru lenkbe. A képzőművészeti társulat díjat nyerte meg vele, s azzal együtt a leghízelgőbb kritikákat.¹⁰⁾

Spanyi 1870-ben állami ösztöndíjjal ment föl Bécsbe a festészeti akadémiára. Igazi mestere azonban a természet volt, s annak ólén képezte magát. Csak mikor már itthon több sikert ért el, s önállósága megszilárdult, ment külföldre és Párisba, melynek vonzereje az utóbbi években oly

¹⁰⁾ Spanyol festményei közül a „V. U.” a következőket közölte: a „Szélmalmol Szolnok mellett” (1874 évi 6. sz.), a „Reggeli szürkület” (1875 évi 27. sz.) és a „Hold feljötte” (1883 évi 42. szám.)

nagygyá lett festőinkre nézve. A fiatal művész különben állandóan itthon lakik, hol költői fel-fogású tájképeit örömet szerzi meg a műszerető közönség.

AZ A RÉGI PALÁST.

Könyves Tóth Mihály ref. lelkész ötvenéves jubileumára emléklül írta: Könyves Tóth Kálmán.

Zugó harang, országos ünnepélyek
Nem hirdetik, hogy ma ki ünnepel?
Szerény lakodban üdvözölt ma téged,
A hitrokon s baráti híj kebel.
Hiszen te is félszázad óta zöngéd.
— Saját példáddal adva oktatást:
„Mi kelti, gnyítja tette por göröngyét!”
Nehéz-e már az a régi palást?

Sors nem emelt dícsény magaslatára,
Hogy ott fogad a tisztelgők sorát;
Nem is illet meg pompa fényugára
Puritánok ősz lelkipásztorát!
De előjövök, hogy a szív érzetének
Visszhangjától csendüljön e lakás:
„Érezd magad sokáig ifjú vénnek.”
Könnyű legyen az a régi palást!

Ma ötven éve utra kelt hajódon
Bősz fergeteg ezerszer csapdosa;
Villám villámra gyult ki szörnyű módon,
Százszekret sujtott lángpallosa.
Vértengeren hatol hajdó elébbre,
Kerülte azt halálhöz csapás.
Évek folytán így juthat el révébe...
Védelmezen az a régi palást.

Itt hirdeted, jó öreg, az ígéket,
Miként ifjonta lánczot csörgetél.
Husz évre szánta a kegyelem-életet,
Habár „kötélre” szolt a vadvévl,
Pásztorbotod, — melylyel csatára készen
Elűzhetted a rémítő varázst. —
Kedzben az Ur forgatja mérészen...
Paizsod volt az a régi palást!

Az éj közel! Napod bucsura hajlék,
Tűze veszt... alakja nő csupán...
S a fény ma mégis fölragyog e hajlék
Idős lakója redős homlokán.
Beteljesült merész reményed álma;
Fiad — az üdvözölök sorába! — lásd!
Dalt zengve esd s imája égre száll ma:
Tartsd soká az a régi palást!

A TÁNTLI.

Elbeszélés.

Írta SZOMAHÁZY ISTVÁN.

(Vége.)

Ime, a jelenet lefolyása.

— Mit dolgozik kisasszony?

— Levelet írok.

— Kinek, ha szabad tudnom?

— Fellegi Grácián urnak.

— Ah! már ismét. Kegyed mindig erre az urra gondol, a kit ismeretlenül is szeretnék meggyilkolni.

— (Gyonyos utánzással:) Meggyilkolni! Ön csakugyan regényesebb, mint hittem volna.

— Nem kisasszony, ez nem regényesség.

— Hát micsoda?

— (Pathoszszal:) Szerelem.

— Ah! Szerelem! Ha ezt a tantija hallaná!

(Utánozza a kiejtését:) Nem szégyelli ön magát ifjú pásthor, hogy ilyen romantikus?

— (Komolyan:) Mindenre kérem, ne gonyoljon. Ha szívemből látma: tudná, hogy igazat szólok. Nem érdemlem meg, hogy kegyed így bánik velem. De bárhogyan is, én mindenképen szeretem kegyedet.

— Tehát komolyan beszél?

— Szívemből kisasszony.

— Jó, tehát nem gonyolom. De hiszen látja, hogy nincs czélja ez érzelmemnek. Nekem vőlegényem van s így minden vallomás hiábavaló.

— Nem, kisasszony! A dolgon még lehetne segíteni. Semmi sincs elkésvé. Csak azt mondja meg, becsül-e engem valamire?

— Mindenesetre. De azért botrányba soha sem fognék beleegyezni.

— De kisasszony!

— Soha uram!

E érkezett a pillanat. Térdre borultam eléje, s kis kezét az enyémbe szorítottam.

— De ha szeretem kegyedet! — szoltam. —

Ha képe szívemben van s nem bírom onnan kitörölni. Szánjon meg, mindenre kérem. Mondja, hogy szeret!

E pillanatban a szárnyajtok szétártultak s a tántim vezetése alatt egy egész csoport különböző vendég jelent meg a küszöbön. Természetesen mindannyian állva maradtak, a hogy bennünket megláttak, ajkaik mosolyra hajoltak, míg a tánti haragtól szikrázó szemekkel közelédtet.

A jelenet a tetőpontra hágott. Ilon felugrott helyéből s elpirulva, könyveze állt meg az ablak függönyei mögött. Én a földre néztem, a szőnyegre s még ma is emlékszem arra az elrémült szarvasfejre, mely a szőnyeg himzéseit közül rám bámult.

— Mi történt itt? — szolt a tántim szigoruan.

Semmit sem szoltunk. Csak a vendégek mosolyogtak az ajtónál.

A tánti egy szót sem szolt többet; a vendégeket a másik szobába vezette s a másik perczben ismét ott volt mellettünk a szobában.

— Házamat gyalázat érte! — szolt ünnepélyesen. — A városban beszélni fognak rólam. Mintha tűnni látnám azt a dolgot, a mit eddig mindig tartottam: a tisztességet. Ez nem maradhat így. Bár életem árán is, de a szennyet le kell mosnom házamról. Tudjátok-e, micsoda a kötelességetek?

Mind a ketten hallgattunk.

— E kötelesség teljesítése nem tűr halasztást, — folytatá. — Ennek meg kell lennie. Beleegyeztek-e, hogy a hiba jóvátétessek?

— Igen! — szoltam halkán; míg Ilon a fejét ingatta, hogy ő is beleegyezik.

— Ugy hát jöjjetek gyermekeim! — szolt szelíden. — Minden jóra fordul.

Gyöngéden kézen fogott bennünket s egy egész sor szobán keresztül az összegyűlt vendégek elé vezetett. Mindannyi kíváncsian nézett ránk, hogy a szobába léptünk.

— Kedves barátnőim! — szolt a tánti vidorán. Ime van szerencsém az új mátkapárt bemutatni. Albert öcsém a mai napon eljegyezte Ilona hugomat s én kérek benneteket, adjátok jó kívánataitokat az enyéimhez.

Mindannyian nekünk estek, kéz kéz után nyult felénk, a mosoly elnémult az ajkáról s mi alig győztük a sok kívánatot megköszönni.

Mikor a vendégek eltávoztak: az én szép menyasszonyom szó nélkül vonult vissza szobájába, s mikor a tántim intésére utána loptam, sirva, keserves, nagy könyeket ontva borult az asztalára.

S én nem tudom hogyan, de magam is csaknem könyekre fakadtam e pillanatban. Az a gondolat, hogy én e kedves, jó leánykát ily helyzetbe hoztam, hogy neki keserűséget, fájdalmat okoztam szenvedélyemmel, nekem is majdnem elfojtotta a torkomat.

— Megbocsát-e valaha? — szoltam hozzá megindulva.

Könyes, nagy két szemét réam fordította s igaz, odaadó bensőséggel nézett a szemeim közé.

— Igen! Igen! szolt melegen. — Hiszen vonzódom önhöz. Talán örülök is, hogy így történt. De most hagyjon el, nagyon fel vagyok izgatta. Ki kell, hogy sirjam magamat!

A BALATON SZÁNTÓDNÁL. — Mészöly Géza festménye.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT JUBILÁRIS KIÁLLITÁSA.

Oh! milyen boldog voltam e pillanatban!

Minek mondjak többet? A lemondó levelet másnap délelőtt elküldöttük a vőlegényhez. Pár nap múlva a válasz is megérkezett, egy könyvekbe fult jeremiád, melyen majd halálra kacagtuk magunkat. Fellegi Grácián ur kétségbeesése a mi boldogságunknak volt alapköve.

Egy hónap múlva a lakodalmat is megültük.

Olyan jó kedvünk volt, hogy még az áldott, jó tántit is megtáncoltattuk.

És most ugy kellene, hogy vége szakadjon a történetnek. Hiszen a záró szénát minden becsületes drámában a lakodalmat képezi.

Bizonyítást is úgy történnék, ha én a lakodalmam után egy héttel nem ka pok egy levelet.

Régen porladó, jó drámaírók ismerik ezt a levelet, mely a drámákban rendszeren megérkezik. Csakhogy ott a lakodalmat előtt szokott jönni, s nem úgy mint én nálam, megfordítva.

A levél természetesen névtelen volt s így szólott:

«Simándy Albert urat egy jó barátja figyelemzeti azokra a gyalázásokra, melyekkel Fellegi

BADITZ OTTÓ.

AGGHÁZY GYULA.

Grácián X város minden társaskörében elhalmozza. E rágalmak és becselenségek századrésze is elég volna, hogy egy becsületes férfi, ki állását fenn akarja tartani a társadalomban, élet-halál-harcot kívánjon miatta.»

A levél nem is lepett meg nagyon; hiszen körülbelül el voltam rá készülve, hogy a vőlegény, kitől menyasszonyát elraboltam, nem fogja ezt minden szó nélkül elhallgatni. Ugy látszik, igazam volt; ime! a ficzkó már kezdi az inzultációt s minden áron készen van, hogy provokáljon. Rögtön elkészültem a határozattal.

A nőnek semmit sem szóltam a dologról; mintha egy napra dolgom lett volna a jószágunkon, elutaztam X-be.

Egy öreg fiskális bátyám lakott a városban; annál voltam ebéden.

Ebéd után, mikor már minden anekdotán és megbeszéléndőn tüleztünk, látszólag közönyösen rátértem az én tárgyamra is.

— Ejnye bátyám! nem tudná megmondani, hol lakik ez a Fellegi Grácián?

— Fellegi Grácián? szolt az öreg ur megütödvé. — Ilyen nevű urat nem ismerek.

— Dehogynem! — szóltam mosolyogva — Fel-

legi Grácián, ha jól tudom, megyei hivatalnok. Már hogyné ismerné, mikor idevaló születésű?

— De ősém, engem tüzes szekeren ragadjanak el a pokolba, ha valaha csak emlegetni is hallottam.

Boszankodtam egy kissé a dolgon; de aztán úgy magyaráztam meg, hogy az öreg ur keveset jár a társaságokban s inkább a magaszörű urakkal ismerős. Fiatalabb, világias embertől kell tudakozódnom.

Felmentem tehát a kaszinóba, a hol minden ismerősömet együtt találtam; szörnyen örültek

«NO NE IZÉLJEN!» — Aggházy Gyula festménye.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT JUBILÁRIS KIÁLLITÁSA.

PACZKA FERENCZ

velem, el sem akartak bocsátani. De, sajnos, excusálmom kellett magamat; Fellegi Grácián ural kell találkoznom.

— Ha jól tudom, nincsenek théatristák a városban, — szolt az egyik megyei aljegyző csodálkozva.

— Hát kinek kellene a théatristák?

— No mivel olyan színészes nevű urat tetszik emlegetni.

— Hogyan? Ön nem ismerné Fellegi Gráciánt?

— Hát hogyan ismerném, mikor soha sem hallottam felőle.

— De hiszen az lehetetlen. Fellegi Gráciánt! Egy idevaló születésű embert ne ismerjenek!

A megyei aljegyző bámulva nézett rám s aztán hangosan odafordult a többiekhez:

— Uraim! Ki ismer valami Fellegi Gráciánt? Mindannyian hallgattak; csak egyik öreg ur, a vén jószágdirektor vakarta a fejét, mintha a gondolatai között keresgélne.

— Fellegi Grácián! Mintha hallottam volna már emlegetni valahol... Ördögbe is, hol volt az?... Ha jól emlékszem, Hamletet játszott... azaz nem... összetéveszttem a dolgot... Én Fellegormi Szaniszlóra emlékszem!...

Magamon kívül rohantam le a garádcsonkon. Hol van egy ember, a ki Fellegi Gráciánt ismerje?

Napestig lótotam — futottam; egyik helyről a másikra; senki sem tudott felvilágosítani. Ezt az urat az egész városban egy teremtet lélek sem ismerte.

Tessék most már egy fölálhatatlan és ismeretlen ural megverekedni.

Valami iszonyu sejtetem támadt bennem; hogy én meg vagyok esalva s engem felültettek odahaza. Vissza sem mentem a fiskálisékhöz, csak egyenesen kocsira ültem és hazahajtottam.

Egyenesen a tántim háza előtt álltam meg a kocsiával.

Madame Clauffart-tal együtt épen a konyhában voltak, a befőzött gyümölcsök fölött szemlét tartani s Andreas ur egyre tuszkolt, hogy várjam meg őket a szobában. De nekem nem volt annyi türelmem, hanem rohantam utánok a konyhába.

— Nos ön még most is oly szeles, ifju Daphnis! — szolt a tánti. — Azt hittem, hogy a feleség megváltoztatja!

— Nem, most nem arról van szó, — feleltem izgatottan. — Hanem azt szeretném tudni, kicsoda az a Fellegi Grácián?

A tánti mélyen a szemembe nézett egy pillanatra, s vidor, pajkos mosolygás deríté fel ábrázatát.

— Ah! tehát ön gyanit valamit uracsám? Nos jó, tehát mindent tudjon meg. Igen, az ön gyanuja alapos, Daphnis... Fellegi Grácián nem létezik... A levelek Ilon hugom bátyjától származtak... Semmi sem volt igaz abból, a mit eljótstottunk... Sőt még a kompromittálást is előre tudta Ilon... De hát a ki ugy ismeri önt... mint én, uracsám, az tudja, hogy Ilon hugom kezét csak azért is visszautasította volna, mivel könnyen jut hozzá... Önnek regényesség kell; az szeretette meg önnel a szép Kállósnét is, a kire rá sem nézett, meg kapaphatta volna... Nos hát csináljunk regényeket, ha önnek úgy tetszik... a fő, hogy boldogok legyenek s én hiszem, hogy Ilon hugom boldoggá teend önt... Igen, igen uracsám, így áll a dolog... S ön ne haragudjék Fellegi Gráciánra, mivel az tette önt boldoggá...!

Szó nélkül rohantam haza, hogy Ilont vonam számadásra a komédiázásért.

Csakhogy itt még rosszabbul jártam. Nem hagyta elmondani mindazt, a mi ajkamon volt, hanem karjait nyakam köré fonva, mélyen, szerelemmel tekintett a szemembe.

— Hát nem látod be, miért történt mindez? szolt hízelve. — Nem látod be, hogy — szelletek?

Lehet-e erre válaszolni?

És bizony igaza volt a tántinak: soha sem volt okom megbánni, hogy eselt használtak ellenemben.

Csak a szép Gizella néz rám olykor mosolygva (alkalmasint a névtelen levelet is ő írta) s gnyolódva, csipösen kérdezi.

«Nos uram! Hogy érzi magát? Mikor irt utoljára — Fellegi Grácián?»

OROSZ KATONAI MUNKA AZ 1849-IKI MAGYARORSZÁGI HADJÁRATRÓL.

Paskievics hadsegéde, báró Osten-Korff emlékirataiból.

II.

Paskievics hadsegéde, báró Osten-Korff ezredes az előzmények után, melyeket mult számunkban ismertettünk, következőleg folytatja nagyérdékű följegyzéseit az 1849-iki magyar hadjáratról:

«Anglia bizonyára legszívesebben látta volna, ha Görgei a bécsi Hofburgban diktálja a békét, mert akkor egy csapással töllünk (Oroszországtól) és Ausztria kétszínű barátságától örökös megmenekül. Ez okból Londonból minden kigondolható eszköz fel tön használva, hogy a fegyveres beavatkozás minél továbbra halasztassák.

«A varsói herceg, kinek egyenes katonai jelmele a bosszadalmas tárgyalásokat nem szívelhette, *Hariatinski* herceg parancsoltisztat, a trónörökös gyermekkori barátját, oly utasítással küldé Pétervárra, hogy ott első sorban *Konstantin* és *Mihály* nagyhercegeknek, utóbb pedig, ha erre szükség lenne, a *czarevics*-nál magánál a helyzet komoly voltáról részletes jelentést tette, a czár végső elhatározását kitudni iparkodjék. Mig azonban *Bariatinski* Pétervárra indult, *Obolensky* herceg testőrezredes a czár különös parancsára a tábornagnyal megjelenvén, annak számára két legfelsőbb kizíratosított, melyek egy bizonyos meghatározott napon felbontandók lévén, minden további kérdézősködést feleslegessé tettek.

«Mánap a herceg-tábornagy a szokott reggeli jelentkezésen a következő szavakkal fogadott bennünket: «Messieurs! cheval!» («Lóra, uraim!») — és 24 óra alatt 150,000 orosz katona indult énekelve az osztrák határszél felé, hogy uralkodója parancsára a végveszélytől megmentse legnagyobb ellenségét.

«*Anrep*, *Rüdiger* és *Sass* tábornokok az utolsó tanácskozás után a sereghez utazva, a czár parancsára visszahivattak, kítől bizonyos eshetőségekre külön utasítást kaptak; mert az akkoriban Szent-Pétervárott járt osztrák és magyar főurak küldöttsége kilitásba helyezte, hogy a lázadó az egyes orosz hadtest-parancsnokokhoz alkalmasint alkuszokat küldendék, mikor aztán gyors cselekvésre lehetne szükség. De az egész expedició alatt az efféle ügynököknek még híré sem hallottuk, csakis egy ízben jártak a tábornagy-hercegnél *Kossuth* megbízottjai, miről azonban később lesz említés.

«Midőn csapataink elővéde a magyar határt átlépte, azt kellett tapasztalunk, hogy a föld népe minden tüntetés vagy izgatottság nélkül nagyon esendesen viselte magát. A nélkül is többnyire csak öreg, munkakeptelen férfiak és nők voltak otthon. «Emberek a seregnél vannak, ott fogtok majd velük találkozni», — mondák a csinos leányok, kiktől a legények és családok holléte iránt tudakozódtunk. Ez alkalommal ismét valódnoknak bizonyultak az osztrák megbízottak információi, kik azt akarták velünk elhitetni, hogy minden lépten-nyomon csakis elhagyott és elpusztult házakkal és helységekkel találkozandunk, mivel a lázadó kormányra valósgos keresztsháborut hirdettet ellenünk.

«E helyett azonban katonáink észre sem vették, hogy ellenség földén járnak, sőt gyakran nagyon kedélyes fogadtatásban is részesültek.

«*Sztainoff Alexei* elviopoli dzsidás ezredbeli őrnagy néhány napig verhasban szenvedett, csak egy hét mulva egye egyedül szekeren jött a sereg után, a nélkül, hogy a faluban, hol betegen feküdt, vagy pedig az egész uton valaki még csak nevét is kérdezte volna.

«Hasonló eset fordult elő *Christsev Plató* tüzérszázadossal, kit egy sárosmezei római katolikus lelkes házánál két hétig ápolt, s utóbb tulajdon kocsiján az eperjesi tábori kórházba kísért.

«Mindenütt, hol intelligens emberekkel érintkezünk, csakis az osztrákok elleni gyűlölet kifejezését hallottuk, s nem egy ízben tekintélyes férfiak nyíltan kimondták, hogy az osztrákokkal soha sem fognak többé kibékülni, kik évszázadok óta folytonosan csakis a magyar nemzet megrontásán dolgoznak. A velünk jött osztrák biztosok nyilvánosan sehol sem mutatták magukat, hanem az illető előljárokak lakásaikba hivatván, ott osztogatták parancsaikat az élemezés vagy előfogatok tárgyában.

«Többnyire magyarok lévén, eleinte kissé resteltek az elvállalt szerepet, de midőn utóbb attól már nem tartottak, hogy csapataink megfordulnak — a miről pedig több ízben volt szó — nagyon hetykén viselték magokat és gyakran minden ok nélkül szarcolásra unszolták katonáinkat.

«Ilyesmi azonban csak akkor történt, midőn egyes csapatok néhány napig egészen magukra voltak hagyatva. A tábornagy több szigorú napi-parancsban meghagyta az illető főtiszteknek, hogy a legénységet mindentől erőlyesen visszatartsák, a mi a nép elkeseredését maga után vonhatná.

«Nem mondom, hogy egyes esetekben nem történtek visszaélések és hibák, de alig hiszem, hogy a csapatok magatartása jogos panasza szolgáltatott volna okot; már pedig a rend fenntartása ily alkalommal nem csekély feladat.

«Karhaltomra soha nem volt szükség, midőn az élemezésről kellett intézkedni, és az annyira gyűlölt kocszások, melynek vesztét híret mindeütt előre költötték, énekelve, danolva rigta a rossz kényeret, melyet az osztrák kormánybiztosok számukra tettek.

«De folytassuk az események sorát.

«A csapatok előnyomulása nagyon lassan történt, mivel a tábornagy szigorúan a vett utasításokat követve, hadászati felvonulását csak bizonyos időre akarta keresztülvinni. A naponta Szent-Pétervárról érkező futórok a legnagyobb óvatosságra intették a különben is higgadt elméjű tábornagyot; de alig családóm, midőn azt hiszem, hogy a katonai akció megkezdését csakis a diplomáciai alkudozások halogatták. Mily irányban és minő sikerrel folytathattak, azt a czáron kívül senki sem tudhatta, mert hiszen az isteben boldogult Mikócs czár az intervencióra vonatkozó tárgyalásokat tisztán őt illető személyes ügynök tekintvén, még a tábornagyot sem avatva be annak titkaiba.

«Egy ízben Pétervárott a testőrség tisztai klubjában néhány lovas tiszt pezsgőzés közben a fegyveres intervenció létrejöttéről vagy elmaradásáról vitakozván, végre ketten közülök pro és kontra nagy összegben fogadtak. Mánap reggel a czár parancsára mindketten utban voltak a Kaukázus felé, hová különféle ezredkezek lettek áthelyezve. Több efféle esetek fordulván elő, utóbb senki sem mert a tárgyról beszélni s a napilapok kivételével a magyarországi expedició s annak fázisait alig ismerte valaki.

«Mint mindenütt, ugy nálunk is az idealisták szomorú hadbél szép számú kontingens lévén együtt, közülök többen keresték a pánszláv eszmének fonalt a sárosmezei tótok közt; de mily nagy volt meglepetésük, midőn a jámbor atyafiak különféle agyafurt kérdéseikre egyhangulag azt felelték, hogy ők sárosmezei lakosok lévén, Magyarországhoz tartoznak, a pánszláv eszmét nem ismerik, híré sem hallották.

«Hasonlóképen jártak a most említett urak a lelkesekkel és iskolamesterekkel, azzal a különbséggel, hogy az egész beszélgetés itt inter pocula s bizalmas hangon történvén, minden ceremónia nélkül értesükre adatott, hogy nemsokára eljön az idő, midőn az oroszokat, ép ugy mint az osztrákokat, a magyar honvédek jól elverik. «Maradjon mindenki a maga országában s ne keveredjék a más bajába.»

«A tábornagy, ki különben is katonai dolgokon kívül mással nem igen törődött, jóízűen kacagott, midőn a pánszláv katona-apostolok felsőléről értesült.

«Nagyobb gondot okozott mindnyájunknak a naponta növekedő betegek létszáma, mit orvosaink eleinte a szokatlan hőségnek tulajdonítottak, mely junius elején a Kárpátok alján uralkodott. Különösen nagyszámú betegek fordultak elő a gy'og-szereknek, miért is elrendeltetett, hogy a legénység többnyire éjjel és háthöröndök nél-

kül meneteljen. Nemsokára azonban megváltozott az időjárás; erős szelek, zivatarok és záporok még nehezebbé tették a felvonulást, melyet most már tovább elhalasztani nem igen lehetett.

«Már a bevonulás első heteiben annyi embert vesztettünk, a mennyi még két elkeseredett útközben sem igen szokott elesni. A legénységet nagyon lehangolták. a tömegesen előforduló halálesetek, és nem csekély erőmefeszítésbe került a rend fenntartása, különösen mióta most már a szokásos pálinka helyett bor-adagok osztattak ki. Kívánatosnak mutatkozott az ellenséggel való találkozás már csak azért is, mivel a csapatok közt ama hit volt elterjedve, hogy a magyarok megmérgezték a kutakat, minek következtében a sok halálozás még inkább szaporodni fog. Hiába ittunk embereink szemelátára a különféle kutakból vizet, hiába volt minden okosdás, mig naponta 80—100 embert kellett a táborban eltemetni.

«Mielőtt a hadműveletek leírásához kezdenék, fel kell említenem, hogy az osztrák kormány különféle borszantó intézkedéseket akart életbe léptetni: melyek csapatparancsnokainkat sok tekintetben az osztrák biztosoknak alárendelték volna. A tábornagy határozottan visszautasította a vele közölt intézkedéseket, s midőn az egyik biztos — ha nem családóm, gróf Szirmay — a tiltakozás dacára azokat még tovább is fenn akarta tartani, tudtára adatott, hogy ezental jelenléte a főhadiszálláson szükségelenné vált.

«Ha ekkor a heves vérű *Konstantin* nagyherceg véletlenül jelen van, bizonyára roppant horderejű konfliktus keletkezett volna a dolgoból.

«Szent-Pétervárott nagyon zokon vették az esetet s azóta — valószínűleg onnan érkezett utasítások nyomán — a tábornagy alig közlekedett az osztrák biztosokkal.

«Egészen más fordulatot veend vala beavatkozásunk, ha, a miképp reméltük és vártuk, a czár személyesen áll a sereg élére; mert akkor Galiciát ideiglenesen megszállva, onnan többé ki nem vonultunk volna.

«E tekintetben töllünk senki sem kívánt, de nem is kívánhatott garanciákat, mivel a magyar forradalom levere még nem nyújtott biztosítékot arra nézve, hogy Galicia, illetőleg Lengyelország hátunk mögött fel ne keljen.

«Azóta magas katonai körökben erről is szó lévén, abban mindenki egyetértett, hogy Galiciát soha többé oly olesó áron hatalmunkba nem kerithettük volna, mint az 1849-iki intervenció alkalmával. Másképen állna most Oroszország befolyása, és a szerencsétlen emlékü 1854-ik év nem lenne véres betűkkel nemzetünk történelmében följegyezve.

III. SÁNDOR CZÁR ÉS REUTTERN OSZKÁR GRÓF.

Ide s tova másfél hónapja lesz, hogy a napi sajtó «elvéte» s többnyire minden megjegyzés nélkül azt a hírt közli, hogy III. Sándor czár egyik szárnysegédjét, gróf Reuttern alezredest brevi manu agyonlőtte, mivel azt hitte, hogy a gróf merényletet akar ellene elkövetni. A legtöbb lap feltűnő simasággal pertraktálja a szomorú eseményt, sőt még olyan udvarias szerkesztő is akad, a ki az egész tényt egyszerűen demontálta, a nélkül, hogy erre felkérte volna valaki.

Teljesen megbízható forrásból a következő adatokat közölhetjük az eseményről, mely még nagy horderejű következményeket vonhat maga után.

III. Sándor czár nem örökölte ugyan teljesen atyja szelid természetét, ki a szójárás szerint «még a legények sem véttek»; de véralakata komintsem hasonlít Mikócs czár vagy plane Konstantin és Mihály nagyhercegek vad indulatu természetéhez.

Katonás ember lévén, modora kissé nyers, de családí körben, vagy meghitt embereivel, nagyon szívélyes és szelid szokott lenni. A kühalalmak képviselői s az udvarnál bemutatott előkelő idegenek nem győzték eléggé dicsérni a czár finom, előzékeny modorát, holott Mikócs czár nem egyszer oly durván bánt egyik-másik nagykövetel, hogy csakis a trónörökös nagyherceg udvarias közbenjárása volt képes a feszült viszonyt ismét helyrehozni.

A Seljabov és társai által elkövetett merénylet, melynek II. Sándor czár áldozatul esett, annak idején bizonyára nagy hatást gyakorolhatott

a most uralkodó czárra; de eddigelé az orosz kormány politikájában, melyet kizárólag a czár személye képvisel, valami különös változást nem okozott, vagy azt legalább nem lehetett észrevenni, sőt meg kell engedni, hogy II. Sándor alatt oly reformok léptek életbe, melyekről Oroszországban ezeltől harmincz évvel még álmódni sem lett volna tanácsos.

A nihilisták egy óráig sem szütek meg a kijelölt uton haladni, s minden titkolódzás dacára köztudomású dolog, hogy alig mulik el hét, melyben a czár személye ellen tervezett merényletek ne jönnének napvilágra. Ekkor aztán a sz.-pétervári citadellában öt-hat embert egész csendességben felakasztanak, a harc pedig a czár rendőrsége s a nihilisták közt szakadatlanul foly tovább.

Hogy ily körülmények közt a hatalmas czár lelki állapota egy cseppet sem irigylendő, azt mindenki beláthatja.

Termeiben, az utcán, vasuton, hajón, csapat-szemléken, egy szóval mindenütt, attól kell remélnie, hogy a nihilisták által reá kimondott ítélet valami uton-módon végre is fog hajtatni.

A császári család legkedveltebb tartózkodási helye *Czarskoje Szelo*, melynek műkincesit az egész világból hordták össze, most végképen el van hagyatva, mivel egy este a czár halászbójájából kiágazó telefon-vezeték sodronya megfoghatatlan módon elvágott, az ajtó zárában pedig a kules fogás nélkül forgott. Ekkor az egész császári család éjjeli 11 órakor odahagyta a palotát, melynek cseleedsége az udvarmestertől a legutolsó fűtőig azóta a sz.-pétervári kazamatákban ül.

A nihilista központi bizottság rendszeren minden hónapban megküldi a czárnak határozatát, s eddigelé még nem sikerült ama láthatatlan kezeket fölfedezni, melyek az illető nyomtatványokat a czár szobáiba csempeszik.

Szkjernyeviczeiben, a parkban, és pedig a czárné napernyőjében találtak meg a nyomtatványokat, labár a hármas katonai őrvonalon keresztül, mely a fallal kerített kertek éjjel-nappal strázsálta még a madár sem tudott észrevétel nélkül bejutni.

Bizonyos tehát, hogy a nihilisták a czár közvetlen környezetében is tartanak embereket és így könnyen érthető, miszerint az uralkodón végre a folytonos halálos félelem rendkívüli izgatottság alakjában nyer kifejezést.

A különben szelid természetű ember, éjjeli nyugalmától megfosztva, arra virrad, hogy nappal önkénytelenül minden emberben életére törő orgyilkost sejt, s leghívobb szolgáló iránt sem viseltetik bizalommal, mert folytonosan azon gondolat gyötéri, hogy az árulónak, ki a nihilistákat szolgálja, mulhatatlanul körülötte kell lennie. Ez a lelki állapot évek óta így tartva, végre kedélybeteggé tette a czárt, ki legelőbb legszűkebb családi körében talált némi vigaszt és szórakozást.

Mihelyt azonban egyedül van, egész valója megváltozik; haragszik, ha kihallgatásokat kell tartania vagy ha külföldi notabilitások jelentkeznek. Az őrség felváltásán, mely évek óta a teli palota fedett lovardájában szokott megtartatni, nagyritkán és váratlanul a trónörökösrel jelenik meg néhány percre.

Előbb figyelemmel kísérte a most már 18 éves trónörökös nevelését és naponta jelen volt az előadások valamelyikén. Most nagyon ritkán hagyja el lakosztályait s többnyire a czárné termeiben olvasgat.

F. évi augusztus 24 én délelőtt 10 órakor a novgorodi tartományból egy hat tégbl álló szinodialis küldöttség a teli palotába jött, kihallgatás végett. Megérkezéseket a tartomány kormányzója az előlirt módon már két héttel ezeltől bejelentette.

A napi szolgálatot a czár körül gróf Reuttern Oszkár alezredes szárnysegéd teljesítette, kinek nyelvével a kihallgatásra jött egyének egyeb teendőihez a kihallgatásra jött egyének nagy újját megnyomják, körülbelül egy másodperc alatt 195 lábnyujtat kell megteenni. Ha tehát lábunk nagy újját megnyomják, körülbelül egy másodperc 40-ed része telik el, mig a fájdalom érzése az agyban létrejön. Ha azonban fölünk érí baj, a fájdalom sokkal hamarabb megérkezik. Orsói nagyságu állatoknál e különbség igen feltűnő. A czetnal farka uszonyának megébesítését csak egy másodperc mulva érzi meg s egy újabb másodpercze van szükség, mig a farkuszonyokat a baj elhárítására felhasználhatja.

«A látogató-jegyeket az Egyesült-államok előkelő körében most már mellőzni kezdik s e helyett a látogatók az előszobában levő díszesen ékített táblára jegyzik fel magukat.

Ekkor érkezett meg a novgorodi szinodialis küldöttség. Reuttern gróf felmentette, hogy ő felsége nehezen fogja őket kihallgatni, de mint-hogy a kormányzótól vett utasításra hivatkoztak mely szerint e napon mulhatatlan a czár előtt meg kell jelenniök, a szármységét erről felségeinek jelentést tett.

«Hadd várjanak» — volt a czár rossz kedvűleg adott válasza.

Reuttern gróf azt gondolván, hogy a várakozás legalább egy pár óráig tarthat, a küldöttséget egy félreeső terembe vezette, hol a küldöttség tagjai orosz szokás szerint azonnal papírszivarkákra gyújtottak. Reuttern, mielőtt ismét visszament volna a császári előszobába, hamarjában szintén szivarkát esavargatott, midőn a czár egyszerre a terem ajtajában megjelent. Reuttern gróf első meglepetésében ezüst dohányszelenecéjét egyenruhája mellszébebe csuszattta, mely hirtelen kézmozdulatol a czár megpillantván, szó nélkül hirtelen eltávozott.

Valószínűleg azon hiedelemben, hogy a czár a küldöttséget fogadni kívánja, Reuttern gróf sietve a czár után indult, s utközben az előszobában álló testőrtiszteknek mosolygva mondá el a történeteket.

A mint Reuttern gróf a czárhoz belépett, egy lövés dörült el.

Az odasiető testőrök Reuttern grótot a földön fekvé, véreben, haldokolva találták.

A czár pedig sapát arczal a még füstölög revolverrel kezében, rövid szavakkal azt parancsolta, hogy Reuttern vétségek gyógykezelés alá. De mire a hordágyat előhozták, a szerencsétlen gróf már kiszenvedett. A nagy kaliberű revolvergolyó a baloldali negyedik bordája közt szívébe furódván, rögtöni halálát okozta.

Ez a tényálladék.

Mint-hogy e részben természetesen semmiféle kihallgatás vagy vizsgálát meg nem ettetett, csakis az lehet gyanítani, hogy a czár Reuttern gróf ezüst dohányszelenecéjének fényétől megijedvén, azt hitte, hogy Reuttern fegyvert tart kezében, s minthogy a gróf rögtön utána sietett, orgyilkost vél benne, ki ellen mindig kézügynelevő fegyvert használt.

A szomorú esemény kínos benyomást tett az orosz társadalom minden rétegeire, mert mig egyrészt az elhunyt Reuttern grótot mindenki sajnálta, más részről mindazok, kik a czár szelid s jószívű jellemét ismerik, fájlalva kénytelenek sejtetni, hogy a folytonos halálos félelem most már annyira erőt vett rajta, miként tetteit megfogadni is alig képes.

Ha a czár kedélybetegsége mindinkább fejlődve, más irányban is nyilvánulna még sok szomorú jelenetnek nézhetnek az oroszok.

EGYVELEG.

* **Elárverezett leányok.** A Rajna alsó részén sok helyen husvét hétfőjén a leányokat nyilvánosan elárverezik. Goáiban a városnak régebben évenként 20—25 tallér jövedelme volt ebből. A város ifjainak egész éven át csak az árverésen megvett leányokkal volt szabad táncolni.

* **I. Napoleon harcsoai közül jelenleg Franciaországban még 740 invalidus él, kik az államtól fejenként 250 frank penziót kapnak. Számítás szerint ezental évenként egy negyedrészt fog elhálni közülök.**

* **A «Code Napoleon»-t nem sokára megjelenése után egy ismeretlen költő versekbe szedte. 17,000 verset költött; a törvény minden cikke külön költeményt képezett.**

* **Varrógép zongorával** a legújabb találmányok közé tartozik. A varrózó billentyűk által végzi munkáját. Minden ruha (női köpeny, zsebkendő stb.) számára külön zongoradarabok vannak, melyek lejátszásával egyidejűleg a ruha is elkészül. Feltalálója orsiai sikert vár e reformtól.

* **Az érzés előidőzésére** vonatkozólag Helmholtz kutatásai azt az eredményt mutatják, hogy míg idegek útján az érzés az agyhoz jut, egy másodperc alatt 195 lábnyujtat kell megteenni. Ha tehát lábunk nagy újját megnyomják, körülbelül egy másodperc 40-ed része telik el, mig a fájdalom érzése az agyban létrejön. Ha azonban fölünk érí baj, a fájdalom sokkal hamarabb megérkezik. Orsói nagyságu állatoknál e különbség igen feltűnő. A czetnal farka uszonyának megébesítését csak egy másodperc mulva érzi meg s egy újabb másodpercze van szükség, mig a farkuszonyokat a baj elhárítására felhasználhatja.

* **A látogató-jegyeket** az Egyesült-államok előkelő körében most már mellőzni kezdik s e helyett a látogatók az előszobában levő díszesen ékített táblára jegyzik fel magukat.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT JUBILÁRIS KIÁLLÍTÁSA. — AZ ELSŐ CSARDA. Baditz Ottó festménye.

KÖNYVES TÓTH MIHÁLY.

A debreczeni ref. egyház jubilált lelkészének, a magyar protestáns egyház egyik első rangu ki-tünőségének, Könyves Tóth Mihálynak arcképét s életrajza vázlatát lapunk 1871-diki évfolyamában közöltük először, elete azon nagy forduló pontján, mikor harmadszor hivatott meg s másodsor foglalta el székét a debreczeni ref. egyház lelkészei közt.

Mert ennek története van. Könyves Tóth Mihály először ezelőtt 50 évvel, 1836. nov. 12-ikén köszöntött be Debreczenbe (az ugynevezett is-patly-templomban) lelkésznek. Az 1849-iki vihar megfosztotta őt nem csak papi székétől, de szabadságától — s kicsibe mult, hogy nem életétől is. Forradalmi szelleme, templomi s tábori szónoklatai miatt hadi törvénytörés elé állították, kötélt általi halálra ítéltetett, a mit kegyelem útján 20 évi várfogságra változtattak. A 20 évből azonban csak hetet töltött ki s 1856-ban szabadon bocsátott; de debreczeni papságát elfoglalni még akkor nem engedték. 1860-ban, a patens-mozgalmak szerencsés vége után, megengedtetett ez is s a debreczeni egyház őt meg is hívta a Szoboszlai Pap István (szuperintendens) halála óta még betöltetlen álló egyik papi székbe. Könyves Tóth Mihály azonban meg-köszönte a meghívást — s nem fogadta el — és pedig a legnemesb indokból: hogy a debreczeni egyház és tiszántúli kerület régi hagyománya, melyszerint mindig a tiszántúli püspök a debreczeni első pap, megtartathassék. Ugyanis, a Szoboszlai halála óta üres püspöki székét most már be lehetett tölteni, s a derék Balogh Péter, ki a patens-időben mint helyettes püspök oly férfiasan küzdött egyháza jogaiért, meg is választott. Hadd választ-hassa őt papjává Debreczen: Könyves Tóth Mihály félreállott.

Mikor aztán Balogh Péter meghalt, 1871-ben, harmadszor hívta meg régi kedves papját Debreczen; most már elfogadhatta, mivel a püspök-kérdés nem állt útjában; az ujon választott püspök, Revész Bálint, különben is debreczeni pap levén.

Ime, ez a kis történet is jellemzi Könyves Tóth Mihályt: ő soha sem nézte magát, maga hasznát, maga érdekét, maga dicsőségét. Olyan tehetségekkel, ha szereplési vágy, ha elsősegre törekvés lett volna benne, — ő mindenütt első lehetett volna. Ritka szónoki erő, rengeteg olvasottság és tudományos ismeretek, páratlan kedves, megnyerő egyéniség, eleven, leleményes, szikrázó szellem ritkán egyesült ennyi szerénységgel, ilyen igénytelenséggel a közpálya embe-reben!

Most, a mint debreczeni papságába első beköszöntőjének ötvenedik évfordulója közeledék — egy 50 éves nagy jubileum ünnepi zaja tölté be az országot épen — az ő hívei is, bár szerényebb körben, ünnepélyes jubileumot akartak tartani. Talán ha a pásztor, saját kised nyájával együtt elérí közös jubileumukat, ha ott vénül meg, hol ifjan kezdte szolgálatát, még bensőbb, még méltóbb lehet az ünnepelés. De Könyves Tóth Mihály nem kívánt ünnepet magának; ő soha sem szeretett ünnepelt lenni. A református pap puritán egyszerűsége neki annyira vérében van, hogy ő a külső zajt és pompát egyenesen elutasította magától — így debreczeni lelkipászorságának ötvenéves jubileuma szorosan családi ünnep maradt, közte s hívei közt. Még csak egy

banket sem jelölte ünneppé a napot (pedig mi esik meg manapság Magyarországon banket nélkül?) Eljöttek hozzá debreczeni lelkésztársai, egyháztanácsa, benső barátai, — örvendettek és szerencsét kívántak neki s kívánták, hogy Isten éltesse még, igen fiatal lélekkel, eleven szellemmel, vidor testi erőben. Ennyi volt a jubileum.

Legmeghatóbb mozzanata is annak szorosan családi jellegű volt. Fia, Könyves Tóth Kálmán, lapunk régi derék dolgozó társa, ma szintén debreczeni lelkész, atyjával ugyanazon oltárnál munkálkodó szolga — egy meleg hangú s formailag is szép költeménnyel jubilálta édes atyját. «A régi palást» a költemény czíme, melyet lapunk mai számában közlünk s mely az apához és a fiúhoz egyaránt méltó hangot adott a szép, de egyszerű ünnep bensőséggel teljes jelentésének.

Szép az emberi élet, ha teljesítve hivatását, betöltve körét, nem vágyva sem fölebb, sem többre, megelégedéssel pillarthat munkájára s eredményeire vissza! Ha hűn teljesített kötelessége öntudatával vizsgálhatja magát agg kora teljességében; ha hir s dicsőfény koszoruit

KÖNYVES TÓTH MIHÁLY.

nem keresve a szeretet és tisztelet egyszerű virá-gaival megelégszik; s övét bologditva, embert szeretve, Istenben bizva, nyugodtan lépdelhet sirja felé, tudva: hogy porait kegyelet őrzendi itt alant, lelkét pedig ama hű gazda várja, a ki így üdvözlö az övét: Jól van, jó és hű szolgám; hű voltál mint kevesen, jőjj be a te Uradnak örömébe! De az későn leszen még. Mi a tiszteletreméltó aggnak még hosszú életet kívánunk: lelke if-juságában, kedélye vidámságában, gyermekei, unokái szeretetéből, gyülekezete ragaszkodásától s a magyar protestáns egyház és a haza meg-érdemelt tiszteletétől környezve!

— d — r

A MŰCSARNOKBÓL.

A képzőművészeti társulat jubiláris kiállításá-ból ismét több művet mutatunk be, részben ki-gészítésül a lapunk mai számában közölt mű-vezetek jellemzéséhez.

Kezdjük a sorozatot Baditz Ottó életképpel, melynek czíme «Az első csardás», s mely a nyá-ron Berlinben is jó fogadtatásban részesült. E vidám képen a derék művésznék kedvenczvé lett alakjai, a kis gyermekek üde és kedves cso-

portja lép föl. Egy falusi pitvar a színhely, s ele-venül meg jó kedvvel. Úgy látszik, a pihenés órájára gyűlt össze a család: talán az egyik pár gyerek a szomszédból jött át. A földekről hozott kukorica, tök ott hever szerteszét a pitvar-ban s eleven, változatos színű előtért szere-z a képek. Egy kóborló cigány muzsikust épen jó pillanatban vetett erre sorsa. Rongyos alak, bi-zonyára a hegedűje sem valami Amati. Az egész alakról leri az országfutó viszontagság, de töröl metszett cigány, arcban, tartásban, még a rongyosságban is. Primás aligha lehet, különben nem egymaga tenne ki egész bandát. Aligha valami nagyon kívánták hallani, de csak rábuzta mégis, s akkor aztán mindjárt megvolt a jó hatás. Egy kis paraszt fiu, meztláb, csipőre rakott kézzel, ugyancsak aprózta a csárdást, s egy ökölnyi kis szőke lány is odaáll a legényhez, csinálja a tempókat, még a kis kötenyét is úgy megemelgeti, mint a hogy a nagyok szokták. Más két fiu a padkára huzódott föl, onnan nézik nagy gyönyörűséggel a mulatságot és szinte látni lehet, hogy melegülnek hozzá, hogy akarnák ők is ott aprózni, hanem előbb csak tartják a tekintélyt. A pitvar fél ajtaján is ott látszik egy kíváncsi arc, a mint bekandíkal. E naiv kedvescsoportot kiegészíti a nagyok öröme. Gazduram egész gyönyörűséggel dől hátra, szorítja kezébe a makra pipát és nevetve biztatja a tánczó párt. Az asszony is egészen elmerül az anyai önfeladás-ban és gazduram mellé huzódva, nevető tanuja a gyermekek vir-goncságának. Szép fiatal paraszt lány ül a házastársak előtt, s dol-gát abba hagyva szemléli a tán-czos-párt s aligha nem gondol is hozzá valamit. Minden mosolyog és minden oly kész visszhangot adni, kacagni és biztatni, hogy «ujra». A kotló is csipegeti a talált szem-hez két csibejét, hogy azoknak is jusson valami.

Baditztól még könyv illusztrá-czióiból is közlünk egy pár kecses gyermekalakot.

Eisenhut Ferenczről «Gül Baba halála» a Munkácsy-díjert verse-nyez és egyik legfeljebb darabja is a pályaműveknek. Eisenhut még fiatal ember; tanulmányait a min-tarajtanodában kezdte, aztán kül-földre ment, majd a keleten tett utazásokat, s a kelet erős benyo-másai uralkodók lettek irányán. A keleti életet, a kelet tüzös világításu tájait, mely árnyait, ragyogó szí-neit látjuk képein; de látjuk egy-szersmind az alakokban a nagy megfigyelést, a jellemző erőt, az előadásban pedig a biztosságot és kifejtett technikát. A versenyre is keleti tárgyat szemelt ki, de hazai vonatkozásban. A budai Rózsahegy-en áll Gül Baba kis mecsetje; ott pihen a török szent, kinek sir-jához a távol Ázsia török zarándok-jai is eljöttek, míg a belügyminiszter meg nem ne-hezítette, miután a zarándoklás koldulásal volt összekötve. E török szent halálát választotta tár-gyul a művész. Fent a Rózsahegyben, honnan a há-zak tetőzete és a Duna kéklő tükre látszik, kiteri-tett szőnyegen haloklik az agg szent. Előtte füs-tőlég, körülte szétszórt rózsák. Gülbaba a rózsák apja volt. Egyik társa még egyszer fölemeli a hal-dokló fejét, kelet felé fordítja. Egy török gyermek egy kosárfriss rózsát hozott s a haldokló elé tartja. Mögötte, olvasóval kezében imát mormolva, le-csüggesztett fölveg egy török dervis, valódi keleti alak, csontos arccsal, vörös szakállal. A forró nap fényében áll, s az egész táj napsütött, vilá-gos és csillogó. Valóban egy darab kelet ez. A csoportozat kitünően sikerült. A kép széles vonásokban, nagy mozgásu esettel van festve. Elaprózva, vagy próbálgatva semmi sincs rajta. A festő teljes uralma látszik mindenben. Bevégzett technika ez, s oly tehetséges műve, mely-nek élénk érzéke van a nagyobbzabásu előadá-sok iránt, s birja hozzá a stíl biztosságát.

Mészoly Géza a Balatonról festett egy meg-kapó új részletet. Akárhányszor fesse, az ő ki-tünő ecsete mindig új és új vonásokkal, a termé-szet frissességével és örök élet változásával tudja felruházni. Ezuttal a Balaton szántódi részleté-ben egyesíti a tájképi fényes előnyeit.

Aggházy Gyula a kiállításon két életképet

állított ki. «*Ne izéljen*» az egyik czime. Korcsma belsejében foly a dévaj jelenet. Egy baka hirtelen derékon öleli a csinos csapost lányt, a ki hamiskás arczkaját mondja: «no ne izéljen.» Van is oka tiltakozni, hisz az ivóban sokan vannak. A mögöttük levő asztalnál egy pár nyalka legény ül. Egészen külön az ablak melletti lőcára huzódott egy másik legény. Szegény, pupos egy kicsit; ő is vágyva tekint a szép lányra, de csak a boros üveget szorongatja, melyhez teljes bizalma van, hogy meg nem keseríti. Hogy máris merített belőle vigasztalást, meglátszik az egész alakon. A többi legények irigy szemmel nézik a baka kurázsiját. Az ivó háttéréből a zsidó korcsmáros és a cziczával játszó gyermekeikéneka válik ki. Természetesen a két cselekvő alak a fő, s ezekre fordította gondját a művész is. Kifejezésben, deli formában, fúrge mozgásban sikerült is sokat mondóvá tenni e két alakot. Másik festménye Aggháznak a «*Komoly kérdés*». Kisebb kép, egyszerűbb is, de érdekes dolgában a művész legjobb festményei közé tartozik. A kerítés alacsony ajtajához támaszkodva áthajol a legény s megfogja a lány kezét. A komoly kérdés már elhangzott. A lány egy pillanatra elmereng. Semmi kétségünk nem lehet, hogy mit fog válaszolni. A fák lombjai közt a verőfény játszik és megvillogtatja a leveleket. Ünnepléses pillanat ez, komoly és kedves; és a kép hatása oly biztos, oly meleg.

Stettka Gyula ugyane pályázatára bibliai tárgyú képet készített, *Krisztus sirbátelét*. A felfogásban, a csoportosításban a régi mesterek hagyományához ragaszkodik. A megváltó testének szabatos rajza, Máriának fájdalomtól tépelt arca, az apostolok gyászos megilletődése, az egészen borongó komor hangulat — ezek a terjedelmes festmény kiváló tulajdonságai s egy bizonyos fejlődő tehetségnek mind meg annyi szép oldalai.

Szobormű is több van e kiállításán, mint mások szokott. Stroblt egymagát tízennégy szobormű képviseli. Kivüle Kiss György, Szécsi Antal, Bezerédi Gyula, Tóth István állítottak ki szoborműveket; Kiss György két népleleti genrebizsóbrot, egy betyárt és «*A korhely*». Az utóbbit mutatjuk be. Két paraszt alakból áll, egy házaspárból. Gazduram ugyancsak dülöngözik. Ugy látszik, hogy még mindig nem haza felé irányozta lépteit. Élete párja minden erejét fölhasználja, hogy arra felé terelje, a hol az otthon ajtaja nyílik. Küzdenie kell a korhelylyel, ki a mámor megtestesülése.

Végül még egy részletet a műcsarnok nagy terméből, mely e kiállításnak oly nevezetes része. A multkor már közöltük képét az egyik oldalnak, most hozzáadjuk a másik oldal fényképi főlvetelét. Az alsó sorban a Munkácsy-díjra versenyző pályaművek. Természetesen az egyes festményeket nem tüntetheti elé világosan ez a főlvetel, csak általános képet mutat az elrendezésből. Stettka «*Krisztus sirbátelése*»-vel táruul élénk a sorozat, fölfőtte Paczka két tanulmányfője; legfelül Moreau de Tours francia művésztől az eretnek nő; a mellett az álló nő alak Mertens, szintén francia művész festménye, egy rabszolganő. Stettka képe mellett, az alsó sorban Peske Géza festménye («*Uj ködmen*») látszik, s e fölött a sötét kép Parlagi Vilmánok sokat emlegetett Kossuthképe, mely a nagy hazafit karszékből ülve, életnagyságban ábrázolja. Peske mellett Bihar képe («*A bíró előtt*») már egészen elmosódott a fotografiaszámára; azontul Kardos Gyula «*Jób*»-ja foglal helyet. Tovább számítva, a másik fal alsó részén Tah Antalól «*Utolsó kenet*», Koroknyaitól «*Ejnye be megnőtél*», Szirmai Antaltól «*A vacsora*» (egész sötét) és Tolnai Ákos «*Haldokló apácza*»-ja sorakoznak; a felső részt pedig csaknem betölti Rochegrosse képe, «*Nabukodonozor örülete*».

ADALÉK A PETŐFI-RELIQUIÁKHOZ.

Kutatásaim közben néhány hírlapi apróságra akadtam, a melyek ugyan, egyes kívül, nem önálló czikkek, csak néhány sorból álló jegyzetek Petőfinek jobbjára abból a korából, mikor Vahot Imre mellett a *Pesti Divatlap*-nál segédszerkesztő volt. Tudtommal eddig még sehol meg nem jelentek, sem a *Vegyes művek*, sem a *Petőfi-Reliquiák* közt s ez igazolja összegyűjtésüket. Mivel pedig mind a *Vegyes művek*, mind a *Petőfi-Reliquiák* közé fölvétettek e nemü apró följegyzések: nem hiszem, hogy az itt följegyzettek is ne érdekeljék a Petőfi egyéniségével és költészetével foglalkozókat.

Mielőtt azonban Petőfinek e néhány sorból álló jegyzetét egymástunk némi magyarázattal kísérve előadnók: szóljunk valamit arról a viszonyról, a melyben Petőfi a *Pesti Divatlap*-pall volt.

Vahot Imre 1844-ben átvéven a *Regelő* Garaytól és Erdélyitől, azt *Pesti Divatlap*-pá változtatta s Vörösmarty figyelmeztetésére, a ki már az előtt élénk rokonszenvet mutatott Petőfi iránt mindjárt első föllépésétől fogva, felszólította Petőfit, hogy legyen az ujja alakított lapnak segédszerkesztője. E felszólítás Dunavecsn találta Petőfit. Azelőtt pár hónappal kapott a Nemzeti Körtől 150 forintú tiszteletdíjat költeményeiért s most első gondja volt meglátogatni szüleit s kiengesztelni atyját. Vahot ugyan azt írja, hogy Petőfi ekkor a legnagyobb nyomorúsággal küzdött Kecskeméten, mint színész s már több hónap óta nem tudott koszt- és szállásadójának fizetni. De Vahot tévedése nyilvánvaló. Petőfi 1843-ban járt csak Kecskeméten s innen ment Pozsonyba, meg Debreczenbe. Pestre 1844-iki februárban érkezett gyalog, egy pár huszassal s egy kővet verssel, mint maga írja. Ekkor ismerkedett meg személyesen Vörösmartyval, s közbenjárására adta ki a Nemzeti Kör e kővet verset. Így lett Petőfinek pénze és költői neve.

Vahot mindig túlozni szeretete a Petőfi iránti szívességét. Nyilván azért rajzolja sulyos körülmények közt épen ez időben Petőfit, hogy annál inkább lássák: milyen helyzetből ragadta ki az általa, hogy segédszerkesztőnek hívta lapjához. Elismerjük, hogy csakugyan szívességét tett vele; de semmi sem indokolja, hogy e szívességét olyan-nak tüntessük fel, a mely egyedüli mentődeszkája lett volna az irodalmi körökben ekkor már elismert tehetségű költőnek. Igaz, hogy Petőfi már mint a *Pesti Divatlap* segédszerkesztője ismerkedett meg a fővárosi irodalmi körökkel, de bizonyos, hogy műveivel legalább is emelte a lap híret Petőfi annyira, mint a mennyire a segédkezésért kapott tiszteletdíj emelte az ő anyagi helyzetét.

Julius 1-jén foglalta el Petőfi új állomását. Teljes ellátásban s havonkénti 15 forintban egyeztek meg. Ezért minden számba kellett egy költeményt írni Petőfinek, a melyért külön két forintot kapott. Kötelessége volt a lapot korrigálni, apró híreket szedni össze minden számba s novellákat fordítani. Sötét kis szobában lakott a lépcső mellett, a hova a napfény csak eltévedve jutott. De ez nem gátolta Petőfit működésében s Vahot sem mulasztott el egyetlen alkalmat is, hogy Petőfi genialitását hirdesse. Ha egy-egy költemény-cziklusa megjelent: már előre fel volt hívára a közfigyelem.

Annyi bizonyos, hogy a Petőfi költészete mintegy lebülvölte magát a szerkesztőt is. Akármit írt Petőfi, az mind egy-egy eredeti nyilatkozás volt a geniének. Más szerkesztő nem igen mert volna helyet adni a «*Kritikusokhoz*», meg a «*A világ és én*» című verseknek. De Vahot azt hitte, hogy ezek is szép költemények s emelk és fejlesztik lapja irányát. Csodálni lehet, hogy a *Gondolataim bakóhoz* című verset, a melyet Vahot emlékirataiban emleget, nem engedte megjelenni. Mert az efféle czimek nagyon sokat ígérőnek mutatkoztak akkor s Vahot nem igen mulasztott el egyetlen alkalmat is, hogy szerzőjüket a közönség különös figyelmébe ne ajánlja.

Irt-e Petőfi, vagy belekezdett-e valaha *A pokol titkai* című nagyobb kiterjedésű költeménybe, mint a hogy Vahot hirdette a *P. D.* ujdonságai között, kiemelvén mindjárt «*sokat ígérő címét*»: nem tudjuk; de előtünk nagyon valószínűnek látszik, hogy ha Petőfi megírta, vagy csak elkezdte volna is: semmi oka sem lett volna elégetni s bizonyosan nem is égeti vala el; kivált mivel a szerkesztő képtelen volt fölfőtte szerkesztői jogát gyakorolni, nem annyira bírálván, mint inkább túlságos dicsérettel halmozván el költszetének meg fattyihajlásait is.

Azonban bármennyire elragadta is Vahot a Petőfi költészete, s bármennyire emelte is lapja irányát és olvasóközönségét: Vörösmarty helyes véleménye nélkül nem merete volna Vahot kiadni saját költségén a *János vitéz*. Pedig emlékiratában hosszasan elbeszéli, mily csüggedt volt a költő, hogy népies eposzra nem találkozott kiadó még 50 forintért sem, s hogy szánta ő meg Petőfit, nem bánya, ha belebukik is: rögtön kifizetve érte a 100 forintot. Jól tudta Vahot, mennyit nyom a latban a Vörösmarty tekintélye. Jónak is látta mindjárt az előbeszédben hangsúlyozni, hogy *Vörösmarty ülete szerint* e népies eposz

bármely irodalomnak is dicséretére válnék. Így Vörösmarty tekintélyével támogatva saját vállalatát, a mely aztán dús kamatokkal együtt tette meg előre kifizetett kisdét kötéjét.

Egyébiránt Petőfi némi önállósággal járt el a segédszerkesztésben. Többször kísért jegyzettel egy-egy közleményt saját neve alatt. E jegyzeteket valószínűleg a lap korrigálása közben írta, helyeselve az illető közleményt, vagy sulyosbítva a szerkesztő vádjait.

Ezeket az apró jegyzeteket mutatjuk itt be, némi felvilágosító magyarázat kíséretében.

1845. elején jelenté a *Pesti Divatlap*, hogy a pápai tanuló-ifjúság magyar önképző-társulata által kiadott «*Tavas*» című zsebkönyv mind benső tartalmával, mind csinos külsejével meglepte az olvasókat s óhaját, vajha minden magyarországi főiskola növendékei kötnének ily szép koszorú a haza oltárára. E zsebkönyv, tudvalevőleg, Petőfinek néhány ifjúkori kísérletét is fölvette s ezért fejezi ki most köszönetét a segédszerkesztő:

«*Köszönet a pápai képző-társulathoz* Mit eddig a pápai képző-társulat néhány tagjainak irántani jóakaratairól hallék: most szerencsém van azt tetleg is bizonyítva láthatnom. A fentiszelt társulat kiadván «*Tavas*» című zsebkönyvét, szives volt iskolai gyakorlatim saját nevem alatt oda iktatni, most, évek multával. Fogadjá tehát alázatos köszönetemet a tisztelt társaság é lovagias, gyöngéd tetteiről, irántai háliból, a «*Tavas*» második füzetébe majd ös szeresdem katona-koromból megmaradt alexandrinus verseimet, úgy hiszem, szivesen veendő a t. társulat, miután azok még rosszabbak, mint melyek most jelentek meg. *Petőfi*.» (*Pesti Divatlap*. 1845. 5. sz.)

E köszönet hangja azonban, mint látható, nem valami bizgóló volt a társulatra nézve. Azért az akkori jegyző: Sz. L. hivatalosan értesít a szerkesztőt, hogy a «*Tavas*» című zsebkönyvet egyes vállalkozók szerkesztvén, Petőfinek nem volt oka az egész társulatot vádolni, hogy az ő tanulókorai verseit is bele iktatták. Mire Petőfi csillag alatt ezeket írta:

«*Mintha bizony a «Tavas» kiadói nem volnának a társaság tagjai! . . . ha oly gyöngédtelen akarnék lenni, mint a mily gyöngédlenségeket tapasztaltam magam iránt, igen szép fölvilágosítást fognék adhatni. *Petőfi*» (*Pesti Divatlap*. 1845. 10. sz.)*

Egyszer meg a *Pesti Divatlap* támadást intézett a Nemzeti Kör táncmulatsága ellen s idegen szellemmel vádolta azért, mivel a tánczerend kilencz táncz közül csak négy nemzeti volt kifizve. Erre a rendezők nyílt levélben válaszoltak ugyanott, védeve nemzetiségüket s elmondva, hogy, habár a táncz jobbjára idegen volt is: a társalgási nyelv majdnem kizárólag magyar volt, mert ezer hatszáz vendég közül jóformán csak nyolczvanan nem tudtak magyarul beszélni. Vahot, a szerkesztő, számos megjegyzéssel kísérte e hosszú levelet, megújítva támadásait s még élesebben kikelve a Nemzeti Kör idegen szelleme és tánczáellen. Petőfi nem tudta megállni, hogy a szerkesztő vádjaihoz a maga részéről is ne esatoljon egy újabbat:

«*Legvégül pedig azt is lehetett volna várni a körü bárendező választmánytól, hogy ha már a nemzeti-séget egyedül a nyelvben helyhezetik, — tehát tudnák is a magyar nyelvet alaposan s ne küldték volna lapomba új iratot, mely tele levén nyelvtani, ortografiai hibákkal, tetemes javítást kívánt. *Petőfi*» (*Pesti Divatlap*. 1845. 13. sz.)*

Az aláhuzott szót, mely sajtóhiba volt, sietett a következő számban így javítani ki:

«*A P. Divatlap előbbi számában közölt szerkesztői jegyzések után tett észrevételben a «lapomban» szó hibásan eszűszán be, e helyett olv. «e lapban». *Petőfi*» (*Pesti Divatlap*. 1845. 14. sz.)*

Petőfi hírneve mind emelkedőben volt. Töb-ben irtak hozzá verseket a vidéki fiatal poéták közül, a melyeket a *Pesti Divatlap* szivesen közölt, már csak azért is, hogy lássa az olvasóközönség, milyen méltánlylattal fordul a lap kizárólagos dolgozó-társára felé a vidéki fiatal-ság. Töb-bek közt Sz. is irt egy verset, a melyre azonban a szerkesztő izenetet kedvezően volt. E szerkesztői izenetet, úgy látszik, maga Petőfi írta, mert a versek bírálata ekkor már az ő feladatai közé tartozott:

«*Sz. . . .*nek Petőfit dicsőítő episztolája nem lévén olyan, mely magat a szerzőt is megdicsőitné, ünneplésen visszatartattuk, kivált miután tapasztalni lehet, hogy némely emberek úgy nevezett barátjaikat szemben dicsérni, alároz alatt pedig gyalázní szokták.»

Petőfi a Sz. . . . re ezt a megjegyzést tette:

ennek az embernek a nevét? Ha tudná ön, mint viszik arra foga, hogy nevét nyomva lássa! — *Petőfi*.» (*Pesti Divatlap*. 1845. 23. sz.)

Azonban Petőfi nem sokáig túrte az alárendeltséget. Egy évig sem tudott itt maradni. 1844. nyarán foglalta el új állomását s már 1845. tavaszán ismét vándorbotot vett kezébe, hogy meglátogassa a felszvidéket, az ott lakó Tompát és Kerényit, a kikkel már akkor, — legalább hírből — ismerős volt. «*Petőfi* — írja Vahot — felhagyva a lapunk mellett ügyesen viselt segédhivatallal, miután lapunk számára levétettük arczképét s egy egész évnegyedre ellátott bennünket jeles verseivel, enapokban (márcz. 30.) elhagyta a fővárost. . . . Sok szerencsét kívánunk az elutazandó genialis költő kalandoros életéhez.» (*P. Divatlap*. 1845. 10. sz.)

De azért még egyszer fölszóllt Petőfi Vahot lapjában, 1846-ban, épen akkor, mikor a «*tizek*» társulata alakuló felben volt, a mi őt Vahottal nyílt ellenségeskedésbe hozta. E felszólalása, melyek eddig, legalább egészenben, szintén nincs a köztébe forgó *Vegyes művek*, vagy a *Petőfi-Reliquiák* közt, a «*Tigris és hyéna*» című drámájára vonatkozik, s érdekes nyilatkozata a túlszágá őszinte, semmit titkolni nem akaró fiatal költőnek, a ki nyíltan bevallja szegénységét, de azt is hozzá teszi, hogy becsülete azért mindennél drágább előtte, s kívánja, hogy mások előtt is az legyen.

Nyilatkozata ime itt következik:

«*Legyen az ember drámaíró!*
Szombaton, április 4-én kellett volna «*Tigris és hyéna*» című drámámnak adatni; de nem került színpadra, mert előtte néhány nappal visszavettem. — Valamely színházi jó emberem most azt a hírt terjeszteti, hogy ők szólítottak fel engem barátságosan darabom visszavételére, minthogy azt a megbukástól féltették. — Hazugság! alaváló hazugság! — Lehet, hogy megbuknék művem, ha adnák; de azért vissza nem vettem volna, mert fájdalom, oly körülményekben vagyok, hogy egy pár száz forint jövedelemért eltűrném művem bukását. Méltánlyalanságot azonban nem egy pár száz forintért, de egy pár ezerért sem török senki fiát, tudják meg az urak. Azt pedig mindenki el fogja ismerni, hogy méltánlyalanság drámámat bérletfolyamban adni (mint azt akarták), miután az eredeti, sőt a fordított színműveket is először rendezés bérletszűnésében adják. — Ha várakoznám, később talán bérletszűnésben került volna elő darabom? — Hiszen már eleget várakoztam! — Rajtam volt a sor még vásár előtt; de Sziligetinek is volt kész darabja s vásárra ezt vették elő, noha ezt a választmány az enyém után fogadta el. — Ha mindezek megegyeznek a színházi igazsággal: az enyémel ugyan nem! S ezental rajta leszek, hogy minél messzebb kerüljem azon intézetet, hol egy pár kegyenczen kívül, kutyába sem veszik azokat, kik egész életüket a hazának áldozandók, s hol csak a vagabundus virtuózok becsületnek. Magamat ajánlom! *Petőfi*.» (*Pesti Divatlap*. 1846. 15. sz. bortéka.)

A szerkesztő csillag alatti megjegyzésében méltánlyosnak találja Petőfi éles felszólalását s megjegyzi, hogy a drámáiról legokosabban tenéék, ha az országos főigazgatóhoz folyamodnának, a ki igazságos és független érzelmű ember levén, bizonyosan orvosolná sérelmeiket.

Látni való, hogy ezek az apró jegyzetek szintén becses adalékok a fejlődő ifjú jelleméhez s mindenesetre érdemesek arra, hogy figyelmébe vegyék azok, kik e nagy költő hányt-vetett, kalandos életével behatóan foglalkoznak.

Dr. VÁZCY JÁNOS.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Rudolf trónörökös új könyve. A napokban fog megjelenni Kúnast bécsi udvari könyvkereskedő kiadásában *Rudolf trónörökös* egy új műve «*Vadászadás és megfigyelések*» czimmel. A munka jókora kötet és nemcsak ő fensége aludnai vadászatait tartalmazza, melyek egyes kinyomatot részletekben már ismeretesek. hanem egyszerűsége az utazásokon és vadászati kirándulásokon gyűjtött gazdag néprajzi és ornithologiai anyagot is.

Gróf Dessewffy Aurél összes művei. A negyvenes évek politikai küzdelmeiben, a szöszéken és hírlapokban oly kiváló szerepet vitt gr. Dessewffy Aurél összes munkáira hirdét előfizetést Méhner Vilmos fővárosi kiadó.

A felhívás szerint a mű öt részből fog állani és pedig: publicisztikai dolgozatok, országgyűlési munkálatok, országgyűlési beszédek, vegyes dolgozatok és ifjúkori dolgozatok. A gyűjteményt dr. Ferenczy József rendezti sajtó alá, ki évek óta foglalkozik a

Dessewffy-levéltár tanulmányozásával. Ő vette össze a nyomtatásban levő munkákat a meglevő kéziratokkal, kiigazította a hiányokat, lefordította az idegen nyelven írt dolgozatokat, összegyűjtötte a szétzórta megjelenteket s kiegészítette az eddig ki nem adott kéziratokkal. Bevezetésül Dessewffy arczképe és életrajza, záradékul az egyes művekhez írt felvilágosító jegyzetek járulnak a 32—35 nagy négyréti ívből álló kötethez. A mű sajtó alatt van a lehetőleg 1887-ik évi januárban fog megjelenni, előfizetési ára fűzve 3 frt, kőve 4 frt. Külön kiadás velin papíron fűzve 6 frt, félbőr díszkötésben 8 frt.

A Magyar művészek, a Révai-testvérek e díszes vállalata be van fejezve, s gazdag illusztrációival, Szana Tamás által írt szövegével, izléses kiállításával, igen alkalmas ünnepi ajándékkul kinálkozik. A derek vállalatból közöljük mai számunkban Baditz, Aggházy, Spányi és Paczka arczképét, melyeket magok a művészek rajzoltak, s néhány vázlatot is ugyane művésztől. A 10 ivre terjedő kötet ára 12 frt.

Bosznia és Herzegovina. Ily czim alatt fogja ismertetni *Asbóth* János kultigymiszteri osztálytanácsos az okkupált tartományokat, melyeket több ízben beutazott. Két kötetben, 33 nagyobb képpel és 148 szövegrajzzal jelennek meg karácsonyig. Egy-egy kötet ára 3 frt 50 kr., de kapható 24 harmincz krajczáros fűzetben is. Harminez fejezetben adja elő a szerző, mit az okkupált tartományokban négy év alatti ismételt utjain tapasztalt és látott. Részben egészen új, vagy eléggé figyelembe nem vett adatokkal és szemponatokkal világítja meg az ország történelmi multját. Végül kifejti, hogyan igyekszik monarchiák megoldani ama nehéz feladatokat, hogy a mohamedán országot beillesse modern európai állam szervezetébe. A művet a Pallas-társaság adja ki.

Az osztrák-magyar monarchia irásában és képbén. A trónörökös irodalmi vállalatából a 24-ik fűzet hagyta el a sajtót, mely a Bécs és Alsó-Ausztriát ismertető résznek 10-ik fűzete. Bécs közgazdasági életével foglalkozik. A czikket Exner, Grimburg, Hecke és Sax közreműködésével Neumann-Spallart szerkesztette és Heltai Ferencz fordította magyarra. Tizenegy díszes illusztráció járul ez ismertetéshez. A fűzet ára 30 kr. s megrendelhető a Révai-testvérek bizományában.

Száz epigramma Verustól. Mondjuk rá bírálatal a százegyediket:

Az epigramma: tanköltemény,
Habár rövidke is.
A tant bennök föllettem én,
De költészete nincs.

Igazán, sok jó gondolat, sok elmésség (itt-ott Martialias vagy Lessing után, sok helytt eredeti), de költői kifejezésre ritka jut közülök. A szerző jobb gondolkodó s elmésebb mint költő. A 80 oldalnyi s 80 kr. áru fűzete mégis megérdemli az átlapoást.

Eszmék, ötletek, gondolatok című fűzet jelent meg, mint «nem nyilvános kiadás», tehát ismerősök számára. Irtá *Exner Győző*. A szereléről, az életről, a költészetről, az emberről, az emberiségről, stb. tartalmaz gondolatokat, megjegyzéseket, bölcselkedéseket, melyek mélyebben eszmélkedő förről, érző szivéről tanuskodnak. A csinos kiállítású fűzet Beöthy Zsoltnak van ajánlva.

Az 1885-iki budapesti orsz. kiállítás albuma. Negyven fénynyomata képből álló album jelent meg, díszes tárczában. Az országos kiállítás egyes épületeit — kívül vagy belül — és a megnyitási s a berekesztési ünnepély fényképi főlvetelét tüntetik elő. Kozmata műintézetéből került ki az album, mely visszaidézi emlékeztető és szemléltető teszi a későbbi idők számára is a kiállítás fényes képét, mely már elűnt. Bizonyára kedves emlék lesz sokak előtt. A negyven kép eléggé kimeríti a kiállítás minden részletét.

Hornyaanszky Nándor akadémiai könyvkerekedő kiadásában két új szaknaptrá jelent meg a jövő évre első évfolyamban.

Az egyik a «*Borászati zsebnaptár*», szerkeszti *Molnár István* a budai állami vizezellésképző igazgatója és a «*Borászati Lapok*» szerkesztője. A rendezési naptári rész után gyakorlati értékű értesítések, kimutatások, tabellák, mértékszámítás, borászati tarifák, s a szőlőtermeléshez és pincegazdasághoz szükséges tudnivalók foglaltatnak, leginkább táblázatos összeállításban, mely a naptár tartalmát a gyakorlati és pincegazdára igen becsessé teszi. Chaptal, Gall. Petiót mustjafutási eljárásai, a cukor, a szesz hozzáadása s musthoz, a savtartalom leszállí-

tása, szintén ily táblázatokban vannak ismertetve. A boridertő szerek, a szőlőfajok megválasztása borkerületek szerint, a szőlővesző beszerzési források, a filokszera elleni védekezés módjai, borászati intézmények ismertetése, az orsz. mintapinczét illető tudnivalók, a borászati érdeklő törvények és rendeletek s a havi teendőök értékekben vannak ismertetve. A jegyzékönyv alkalmas csinosan bekötött naptrá, melyhez naplólapok vannak csatolva, 1 frt 50 kr-ért megrendelhető. Hasonlóképen első évfolyamu és ugyanolyan alakú és kiállítású a «*Méhészeti zsebnaptár*» melyet Kühne Ferencz, a «*Méhészeti kété*» írja szerkesztet. Az általános gyakorlati értékű tudnivalók kivül a spezialisan méhészeti részben találjuk a méhészeti naptrá, vagyis a havi teendőök foglalatját, s a méhészzel foglalkozókra nézve érdekes számos kisebb és nagyobb közleményt. E naptrá ára szintén 1 frt 50 kr.

Folyóiratok. A «*Századok*» novemberi fűzetében Horváth Arpád a történelem és diplomatika egyetemi tanításának reformját sürgeti. Utána Lovcsányi Gyula folytatja s befejezi «*A magyar-levgyel érintkezés*»-ről írt dolgozatát. Majd Beöthy Zsoltt akadémiai fölválasása következik Apafi Mihály török deákjának; Rosnay Dávidnak könyvéről, a «*Horologium Turcicum*»-ról. Váczy János a «*Régi magyar költők tára*»-ról, Acsády Ignác meg Salamon Ferenc «*Magyarország a török hódítás korában*» könyvéről szóló elismerőleg. Knauz Nándor és Thaly Kálmán folytatják a mult fűzetben kezdett polemáit. — A *Természettudományi Közöny* új fűzete a sokféle kisebb közlemény közt három nagyobb dolgozatot ad: «*Dualizmus a tengeri rákok életében*», dr. Orley Lászlóttól. «*A magyar tudományos nomenklatura*», Herman Ottóttól. «*A csillagködök és változó csillagok*», Bárfay Józseftől. — Az *Archeologiai értesítő* novemberi fűzetében dr. Boncz Odón folytatja érdekes dolgozatát «*Vázlatok a magyar visélet történetéből*». A többi közlemények a hazai régészeti eseményekről, újabb leletekről nyújtanak alapos ismertetést, számos felvilágosító illusztrációkkal. Ezek közt Torma Károly, Henszleman Imre, Sőtér Ágost, Radics Jenő, Lehoczky Tivadar, Lipp Vilmos, stb. czikkeit olvashatja érdeklődéssel a régészet barátja.

A műcsarnok kiállítását nagy közönség látogatja napközben úgy, mint az esti villamos világítás mellett. A kiállítás érdekességét legújabbban *Zichy* Mihály-nak a Madách «*Ember tragédiájához*» készített illusztrációi emelték, melyek e héten érkeztek meg Oroszországból. Az illusztrációk tizenöt nagy kartonon vannak s az «*Ember tragédiája*»-nak az Atheneum-társulatnál megjelent díszkiadásához készülték.

A színházi válság. A nemzeti színház és az operaszínház szertelen nagy öszezgekbe kerülnek. Még 1880-ban 44,000 frtot tett a nemzeti színház országos segélyezése, 1882-ban már 82,000 frta emelkedett, mikor pedig 1885-ben az opera külön vált a nemzeti színházról, 332,955 frta ment az országos segély. A most folyó 1886-iki évre 265,000 frt van előirányozva, de kétségtelenül nem lesz elég, mert 1887-re 386,600 frt van fölvéve az országos költségvetésbe. Hol van még a királyi segélyezés. Mennyi esik ebből a nemzeti színházra, nincs feltüntetve, de közel 100,000 frt lehet. Ezenkívül a nemzeti színház belsejének, színpadának átalakítására szükséges költségek több évre elosztva, a jövő évre még 6000 frtal növelik a kiadásokat. Nem csoda, hogy ily ropant öszezgeknel Tisza miniszterelnök az országgyűlés elé adott előterjesztésében fölveti a kérdést: nem volna-e tanácsosabb az operaszínházat magán vállalkozónak adni ki. Hogy az operaszínháznál jelentékeny lesz mindig a deficit, előrelátható volt. Mikor a színház megnyílt, minden lap kiemelte, hogy a nézőtér szűk, a tűzbiztonság számára a kiszabott tér nagy részét igénybe vették, és így jövedelméből nem lehet. Most ugy áll a dolog, hogy 4000 forintba kerül egy előadás és a legnagyobb jövedelem 2200 frt lehet. Csak hogy ilyen jövedelem is ritkán van. A soknyelvű opera előadásaitól a közönség elidegenült. Az érdeklődést drága vendégekkel tartják fent, s azoknak nagy föllépti díjat kell fizetni. E feltűnő hajók és az az eszme, hogy az operaszínház magán vállalkozóra bizzák, egy kis tanácskozásra adtak alkalmat, melyet az írők és művészek társasága hívott egybe, s megjelent azon gróf *Keplerich* István is, a színházak intendánsa.

Az értekezleten azt fejtegették, hogy az opera magán vállalkozóra való bizzás káros volna a művészi érdekek szempontjából, s hogy a mostani nemzetközi opera helyett nemzeti operát kell létesíteni. Ily értelmű emlékirat szerkesztésére bizottságot alakítottak. Az értekezleten gr. *Keplerich* István adta elő, hogy mennyibe kerül egy előadás és mennyi lehet az esti bevétel. A jövő évben a költségek 800,000 frttal fognak szerepelni; 524,000 frt esik a

mellett Tóth József Pest megye tanfelügyelőjének elnöksége alatt ülést tartottak. Elhatározták, hogy egy Gónyze névű viselő és az országos tanítói érvelésben létesítendő alapítványra az összes tankerületekben gyűjtést rendeznek. Ezenkívül egy díszes és műbecesél bíró bronzszoborportozatot fognak a jubiléumának átnyújtani üdvözlő felirat kíséretben. E határozatok kivételével és a részletek megállapításával 3 tagu bizottság foglalkozik, mely Tóth pest megyei, Békei budapesti és Szabó sopronmegyei tanfelügyelőkkel áll.

Népszerű felolvasásokat rendez az országos régészeti és a magyar történelmi társulat a bekövetkező téli hónapokban. A felolvasások célja a nagy közönség körében a régészeti és történelmi tanulmányokat érdekes és gazdag mutatóanyagokkal kísért s formailag is tetszetős előadások által terjeszteni, azok iránt az érdeklődést emelni. Az előadások havonként kétszer, a m. tud. akadémia heti ülésében fognak megtartatni, s az előadásokra a közönség szabad bemenettel bír.

A f. évi ciklusban a következő kiváló szakférfiak tartanak felolvasásokat: Pulszky Ferenc az őskori ékszerokról; Hampel József a legrégebb pénzről; Pulszky Károly a magyar szent koronáról; Torma Károly a római élet és szokásokról; Csányi Dezső Mátyás királyról és koráról; Czobor Béla a régi idők templomai és egyházi épületeiről; Radics Jenő a nők ékszeréről a XVI. században; Szendrői János a legrégebb idők háborúiról s fegyvereiről; Szédeczky Lajos Báthory István erdélyi fejedelem és lengyel királyról. (Halálának három százados évfordulója alkalmából.) Boncz Odón a régi magyar társas életéről. Ezeket kívül előadásokat tartanak: Szilágyi Sándor, Ballagi Aladár, Fejérfalvy László, stb. stb. Az első felolvasást f. hó 20-án d. u. 6 órakor Pulszky Ferenc tartja, gazdag mutatóanyagokkal.

HALÁLOZÁSOK.

szent-Andrással LAJOS, ki a tanügy javára oly nagy alapítványokat tett, meghalt a hó 12-ikén Eperjesen. hol épen három nappal előbb oly meleg ünnepléssel ülték meg a gimnasiunmban születésnapját, melyet ez intézet a közoktatásügyi miniszter rendeletére ezúttal is minden évben meg fog ülni. A lelkes férfi kimerítő életmódját, jótékony tetteinek sorozatát pár héttel ezelőtt közöltük lapunk. Ő felsége kitüntetését, királyi tanácsossá kinevezését, a hivatalos lap a derék férfi elhunyt előtt huszonegy órával közölte. Hatvanhét éves korában hunyt el. Szerényen élt, s gyermekei nem lévén, összes vagyonát jótékony célra hagyta. Első alapító tagja lett a sárosmegyei köznevelési egyletnek, az eperjesi kisdudnevelő egyletnek házáat s nagyobb összeget, az ugyanott állítandó polgári iskolára szintén egy házat és tízezer forint adományozott, birtokain iskolákat alapított s általában buzgólag támogatott minden hazafias célt. Legnagyobb alapítványát azonban a nyáron tette. Az eperjesi kir. gimnasiunmnak két-emeletes házat adományozott, melynek értéke kétszáz ezer forint. Ezenkívül a kir. József műegyetemen is 10,000 forint adományt tett. Nemes áldozatkészsége állandóan fern fogja tartani emléket.

Dr. ZLAMAL VILMOS, a tud. akadémia tagja, a földmívelési miniszterium osztálytanácsosa, meghalt a hó 11-ikén, 84 éves korában. Egyik utóroja volt hazánkban az állategészségügy nagy fontosságú ismerettségének s ez irányban az irodalmi és gyakorlati téren egyaránt sikeres tevékenységet fejtett ki. Az akadémia 1864-ben választotta tagjai sorába, az országos gazdasági egyesületben szintén érvényesítő jeles szakismeretét, az egyetemen mint tanár terjesztette szaktudományát, végül pedig a miniszteriumban vezette az állategészségügyi osztályt. Több külföldi szaktudományi tagjává választotta az érdemes szakférfiut. CHESTER ARTHUR, az Egyesült-államok volt elnöke, mint nov. 18-iki távirat jelenti New-Yorkból, meghalt. Chester A. Arthur 1831-ben született. 1880-ban az Egyesült-államok alelnökévé választották, s mikor Garfield elnök merénylet áldozata lett, a törvények értelmében ő vezette az elnöki teendőket, s az esküt 1881. szept. 29-ikén tette le. 1884-ben, mikor Cleveland elnökévé választották, visszavonult a politikától.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: PETLANOVICS ALAJOS, a kegyesrendi szerzet egyik tagja és kormányzója, a matematikának sokáig jeles tanára, ki a Bach-uralom alatt hazafias szellemben hatott az iskolában a germanizáló rendszer ellen, s marandó érdemeket szerzett mint tanár, s mint a rend vagyonki kúratorja, 73 éves korában, Budapesten. — DRÁZSKOVITS JÁNOS, vajkai plébános, érdemesült esperes, 88 éves, Verebélyen. — VARNÓ MIHÁLY, ferenczrendi szerzetes, népszerű hitezőnök, Szombathelyen. — SCHVARTZMAYER JÁNOS, gyógyszerész, 71 éves, Budapesten; ugyanitt: MOLNAR JÓZSEF, gyógyszerész, 34 éves; FISCHER ZSIGMOND, kereskedő, 34 éves; SZENDRI ANTAL, az első magyar általános biztosító társaság hivatalnokja, 29 éves. — BAUFOP KÁROLY, Pozsony

város főerdésze, 73 éves. — KÜZDI ALBERT, az egykori Heckenast-féle hirlap-kiadóhivatal vezetője, Tatán. — TAKÓ ANTAL, Szombathely érdemes polgára, 73 éves; ugyanott SZABADFFY ANTAL, közgazdász joggyakornok. — SOÓS LAJOS, gyógyszerész, közisztületben élt tevékeny férfi, 57 éves, Erzsébetvárosban. — WALLER GYÖRGY föld-birtokos, 76 éves, Rácsán. — DR. STEINDL EDE járási orvos, 32 éves, Szent-Mihályon. — PENTZ JÓZSEF, uradalmi tisztartó, Moóron, 76 éves. — SZOKOL JÁNOS, a felvidéki turisták által ismert Gréb-park vendéglőse, Szepes-Szombaton, hol a kholera áldozata lett. — STUHLMÜLLER OTTÓ nyug. százados és a miskolci takarékszövetkezet segédkönyvelője, 49 éves. — KRAJOVÁN PÁL pancsovai ügyvéd, 60 éves. — JAKOBOS VILMOS, a marosvásárhelyi kir. tábla fogalmazója, 28 éves. — BENTÓ JÓZSEF, a nyitrai kegyesrendiek társházában fogadalmat tett hittanhallgató, 22 éves. — KÖRÖSKENYI KÁROLY községi közigyám, volt honvéd, Kis-Hegyesen. — MILÁNKOVICS MILÁN, tekintélyes kereskedő, Dályán. — KUBOVICH IMRE, járásbírósi joggyakornok, 26 éves, Verebélyen. — URAY ZOLTÁN, Uray Zoltánnak és nejeének, született Lefévre Elzának 2 éves fiacskája, Hatvanban. — HEINRICH MIHÁLY, háztulajdonos, Temesvárt. — DR. RAICSIK FERENCZ, ismert fővárosi orvos, VII. kerületi halottkém. — JÁMBORI ANTAL, a győri székeskáptalan jegyzője, 75 éves. — GRÜNERT HENRIK, budapesti nagykereskedő. — BODNAR FERENCZ, temesvári adótitár, 57 éves. — CSETRI SAMUEL, tekintélyes birtokos, Tordán. — MEDVEY JÓZSEF LAJOS, hadnagy, a 32-ik ezred ezredese, Medvey Lajosnak fia, 24 éves, Budapesten. — SESEMCZY BELA, 20 éves, Ó-Bessenyőn. — MYSE EDE, brassói születésű műegyetemi hallgató Zürichben, az ottani magyar egy-let tagja.

TURNÉ szül. Stigl Erzsébet, dúsgazdag háztulajdonos, a ki sokszoros jótékonyaságaiért a koronás arany érdemkeresztet nyerte, 83 éves, Budapesten; ugyanitt özv. MARGITAY SAMUELNE szül. Illésházy Mária asszony, 78 éves; Margitay Gyula orsz. képviselő és Margitay Dezső író édes anyjakat, Margitay Tihár festőművész pedig nagyanyját gyászolja az elhunyt matrózában. — ÖZV. BAY GÁBORNE szül. csi-cseri Ormós Katalin 69 éves, Debreczenben, s két leánya: özv. Darvas Albertné szül. Bay Erzsébet úrnő és a jótékonyaságáról s irodalompartólásáról ismert Bay Ilona urhölgy, továbbá két unoka és számos rokon gyászolja. — ÖZV. BUDAY IGONACZNE szül. Tolnay Francziska, 69 éves, Szatmár. — GR. BARBÓNÉ szül. Bencsik Irma, 51 éves, Füssön. — ÖZV. PÁLMAJ ISTVÁNNE szül. Derfingyer Erzsébet, 78 éves, Szegeden. — ÖZV. SZITANYI VILMOSNE szül. Montbach Matild, Richter János, a nemzeti színház volt operai igazgatójának s jelenleg bécsi udvari karnesterek anyósa, 55 éves, Bécsben, honnan holittestét Dunapentelére szállították. — KOLOSSY GÁBORNE szül. Vas Brigitta, 65 éves, Arlóban. — SCHLICHTNIG EDENE szül. Eydó Erzsébet, 47 éves Temesvárt. — SCHIFFNER BOBBALA élte 79 évében, Pozsonyban; LAURENTZ MÁRIA 52 éves, és özv. BURENNE szül. Vizekely Jozefina, 85 éves, ugyanott. — ÖZV. BARCZA GYÖRGYNE szül. Barcza Amália, 95 éves, Budapesten; ugyanitt özv. FUCHS KADOR SÁNDORNE szül. Csörghő Anna, 58 éves; BORNEMISZA MARGIT, Bornemisza István országgyűlési képviselő két éves leánykaja; FUCHS EMMA, Fuchs Róbertnek, a szent István társulat közzvetetőjének 11 éves leánya. — KOSZTKA JANKA élete tavaszán N. Várádon. — SZOSZKA IGONACZNE szül. Neuberth Vilma, 44 éves Aradon. — PLATSEKNE szül. Rogyur Agnes, nyug. tanácsnok neje, 50 éves, Pécsen. — SZÁSZ GYULA közérvényi kataszteri titkárt és nejét, Hintz Máriát erkölczeni csapás sújtotta, kis leányuk, SZÁSZ FANNI váratlanul bekövetkezett halálával.

HETI NAPTAR. November hó.

Table with 4 columns: Nap, Katholikus es protestans, Görög-Orsz, Izraelita. Rows for days of the month.

SZERKESZTOI MONDANIVALÓ.

Temetőben. A gondolat nem új; sokszor (majd a magányra, majd a halálra) fel volt már épen ilyen ellentéttel dolgozva; és bizonyára jobban mint itt, nem egyszer. Amár ez is elég csinos, s ha benne a gondolat új volna, közölhet is lenne. Így félre kell tennünk.

Patak-partra. Elég csinos volna; de nyolcz strófiára nyújtani a magabiztosságos szerencsétlen gondolat. A szószaporítás, a paratázis, nem sajátja a költészetnek, legkevésbé a lyrai dalnak.

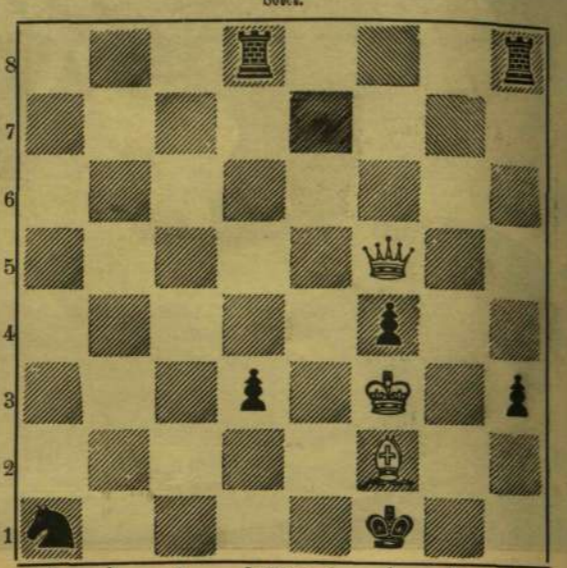
T. L. Közönséggel vettük s mielőbb közöljük a csinos költeményt.

B. József. Összele. Kevés igazgatással lehetne segíteni rajta. Valami új nem igen van benne, de egyszerű természetes hangja, színezése s a vázlatosan adavetett csinos kép: igazán megkapja a figyelmet.

Miskolcz X. A gymnáziumi önképzőkör színvonalán egy sem emelkedik felül; sőt hisszük a reméljük, hogy azt sem éri el. Közlére alkalmas vagy nyomdafestékre érdemest nem találunk köztük. X. Y. Nem találjuk közölhetőnek; nagyon is taposott úton jár! Nem közzölhető. A borkedvelő. — A költő. Én sötétbe... Feledni, remélni. — Jégvirágok. Emlék.

SAKKJÁTÉK.

1411. számú feladvány. Loyd Samu-tól.

Világos indul s a harmadik lépésre mattot mond.

Az 1405. sz. feladvány megfejtése.

Hofman Fr.-től.

Table with columns: Megfejtés, Világos, Sötét. Lists chess moves for both sides.

Table with columns: a, b, c. Lists chess moves for side 'a'.

Table with columns: b, c. Lists chess moves for side 'b'.

Table with columns: c. Lists chess moves for side 'c'.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. Andorfi S. — Kovács J. — Az Erkel-sakk-társaság nevében: Exner Kornél. — Tarnócon: Németh Péter. — A pesti sakkör.

Rövid értesítések: Budapest: Sch. Zs. — Küldemények megkaptuk, átvizsgáljuk, s a használhatóat közöljük.

TARTALOM.

Szöveg: Magyar művészek. — Az a régi palást. Költemény: Könyves Tóth Kálmántól. — A Tánti. Elbeszélés. Szomaházy Istvántól. — Oroz katonai munka az 1849-iki magyarországi hadjáratról. — III. Sándor cár és Reutern Oszkár gróf. — Egylevél. — Adakönyves Tóth Mihály. — A műcsarnokból. — Adalékok a Petőfi-reliquiákhoz. Dr. Váci Jánostól. — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyletek. — Mi újság? — Sakkjáték. — Szerkesztői mondanivaló. — Hetinaptár.

Képek: Magyar művészek. A képzőművészeti társulat jubilaris kiállítása. (13 képpel.) Könyves Tóth Mihály.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Színes selyem Faille Française, Surah, Satin merveilleux, atlaszok, damaszok, ripszok és tafoták, méterjért 1.35

egész 7.45, szállítatnak egyes 10.00. Gyönyörű, valamint egész egyben vámszentesen a hához Henneberg G. (cs. és k. útv. szállító) selyemgyári raktára Zürichben. Minták postafordulattal. Levéljű 10 kr.

Egyetemi tanárok és sok száz meg száz gyakorló orvosok megvizsgálták már a Brandt R. gyógyszerész svájci ladaosait (egy doboz ára 70 kr. a gyógyszer-tárakban) s a próbák után kellemes, biztos, s ártalmatlan gyógyszernek találták. Ebben bizást megnyugodhatnának mindazok, kik metálan még kételkedtek a kitűnő házi- és gyógyszer legjobb hatásában; de vigyázni kell, hogy a Brandt R. névalírásával ellátott valódi készítményt vegyék meg.

egy hatszor hasabzott petit sor, vagy annak helye egyszeri igatásánál 15 kr.; többszöri igatásánál 10 kr. Bélyegdíj külön minden igatás után 30 kr.

Zacchiri N. és G.

Kiállítás: Bécsben, Bartensteingasse 5. Keleti ártár: Bécsben, Graben 26.

Zacchiri N. és G. Legnagyobb szőnyeg-raktár.

Zacchiri N. és G. Berendezési és díszítvány-tárgyak.

Zacchiri N. és G. Legjobb bevásárlási forrás berendezési tárgyakra, legelőbbaktól a legfinomabbig. Minden nap új tárgyak jelennek meg a világ minden részéből. Nem kell sehol se vásárolni, mielőtt e czég gazdag raktárát megtekintnők. A vidékre néve a legelőnyösebb bevásárlás; mineen áru a legelőnyösebban lesz csomagolva, valamint pontos szállítás is biztosított.

Perzsa, ugynevezett Feraghan, I. minőségűből. Perzsa, Horassán, ismeretek pompás színezetűről.

Indiai, minden nagyságban.

Smyrna, utazás; ugynevezett Schmiedeberger, minden nagyságban és színezésben raktáron.

Valódi Smyrna-szőnyegeket. Zacchiri N. és G. épen most Ouchac-ból, Smyrna mellett lévő saját gyárakból, nagy szállítmányt kaptak valódi Smyrna-szőnyegekből; rajz és színek a XVII. századból. Ez az első szállítmány ez esztendőben.

Pompás művészeti kivitel és színezés található Zacchiri N. és G. régi perzsa szőnyegek; közel 1000 darab minden tetszés szerinti nagyságban. Árak 30 frtól 100 frtlg darabonkint.

A FRANKLIN TÁRSULAT kiadásában Budapesten megjelent minden könyvrusnál kapható — az ostrák tartományok számára SZELINSKI GYÖRGY cs. kir. egyetemi könyv-úsnál Bécsben, I., Stephansplatz 6.

KÖDKÉPEK A KEDÉLY LÁTHATÁRÁN. REGÉNY.

KEMÉNY ZSIGMOND. MÁSODIK KIADÁS.

Ára füzve 1 frt 60 kr.

1-sőcs. kir. kizár. szabad. újonnan javított RUGANYOS SÉRVKÖTŐK

Fontos szövegeknél. Legújabb találmány az amerikai, újonnan javított ruganyos s érvköztől; ez rugók nélkül van, tisztán rugyántól, művésziösen szerkesztve s az a czélja, hogy még a legelőnyösebb s érvközt is lehető legrövidebb idő alatt egyenletesen huzza, s egy nappal a legerősebből munkánál, vagy a sokat járulékosnál, mint szintén éjjel átváshat is használatban, a nélkül, hogy a s érvhuzás szenvedő bivatásán legkevesebb is volna akadályoztatva. Felette nagy haszon, hogy az meg éjjel is a testen maradhat, mivel hogy a szenvedő testrezeze kiváltékony jótékony kellemetes nyomást gyakorol s a legtöbb esetben meg a sérv biztos gyógyulását is eszközöl. A legtöbb orvosi tekintélyek által elismerve, megválaszolja s a legelőbban talála professor Kovács s sebészeti tanácsos, dr. Gross Lajos m. kir. egészségügyi tanácsos, dr. Glöck Ignác kir. törvényszéki orvos által. Alólított egyszerűen nagy raktár is tart angol és francia szál s érvköztől, függesztő készleteket (suspensorium) gummi- és szőnyeg-szálak, mint szintén szarvasbőrök. A szarvasbőr gummi-suspensoriumok czélja, hogy a táguást megakadályozzák. Műfűcsendők, legpárna, agybeték ek, periódikák, préselt s érvközt, gummiharisnyák s mindennemű gummi arccikkék. Szérvköztöknek kérem megjelölni: job, bal v. kettőse, mint szintén a test bőgését is. Megrendeléseket utánvétel mellett elfogad.

cs. kir. szab. sérvközt-készítő. Budapesten Deák Ferenc-utca, 10-16. sz. a kettősen darabja 10-16 frt, gyermeknek felevaló. Készítéskor kapható legelőbb amerikai sérvközt. Egy téglé ára 3 frt 50 kr.

HIRDETÉSEK.

ZACCHIRI N. ÉS G.

Budapesten: IV., Mária Valeria-utca 9. sz. a. Bécsben: I., Bartensteingasse 5 és I., Graben 26

legnagyobb és legelőnyösebb telep keleti berendezésekre és díszítvány-tárgyakra, Ausztria-Magyarországon.

Zacchiri N. és G. CAIROBAN. arab butorok gyára (Moussarabie)

Mindennemű arab butorok előállításra, ugymint: sofák, asztalok, székek, credenz, tábori székek, állványok, alacsony székek, stb.

Zacchiri valódi arab lámpái, legnagyobb választék minden árban.

Kiadó-hivatalunk számára hirdetőmnyeket elfogad BÉCSBEN: Duker M. Riemergasse 12, Schale Henrik Wollzeile 12, és Oppelik A. Stubenbastei

Dívántakarók, valódiak, két számlátska-párnával együtt, szállítanak 55 frtól 300 frtlg.

Zacchiri függönyei, Marokkó, egészen gyapjából, pompás, perzsa alapszövevel, 4 méter hosszúak, 1,05 méter szélesek, 4 frtól egész 6 frtlg.

Chenille-függönyök, 4 méter hosszúak, 1,10 méter szélesek. díja 9 frtól 14 frtlg.

Minden más fajta Keleti függöny, ajtófüggönyök termekbe, ebéd-lők, dohányzó-, férfi- és háló-szobákba.

Szőnyegek közönséges használatra. Zacchiri N. és G. ezekből valamint futószőnyegekkel folyton gazdag raktár tartanak látomlatos olcsó árakon.

Mindennemű valódi indiai bronz-árak, virág-cserepek, gyertyatartók és karszékek, valamint mindenféle butor indiai stalmából, bambusz vagy borsnádából.

Indiai kelmék, melyek nem mindennapi tárgyak, hanem finom és pompás színek miatt női ruhákra vagy díszítő-ekre ajánlatosak.

Zacchiri Soie de Nagpore, felső függönyökre vagy ruhadíszítésre, egy vég, körülbelül 7 méter hosszú és 1 méter széles, 24 frt.

Zacchiri Mysore soie imprimée, egy vég, k5-rőlbelül 7 méter hosszú és 1 méter széles, 36 frt.

Zacchiri indiai zsebkendők, ajándékokra, igen nagy választékban, ritkák művészi stílus folytán.

Zacchiri indiai shawljai, 4 méter hosszúak és 130 cm. szélesek, díja 30 frt, díszítési ezleokra vagy ablak- és ajtó-függönyök gyanánt.

KINCSEM-SORSJEGYEK

darabonkint 50,000 forint főnyel-1 forintért. 50,000 reménynyel!!

EGY ANGOL BÁBU 1 FRT.

HINDE SZABADÉKJA. UTI BÖRÖNDEL ÉS TELLES FÖLSZERELÉSSEL. 30 db. MINDEN FELVEHETŐ S LEVETETHŐ. 30 db.

Utazni illőzetek és legelőbb divatu kalapokkal, éjjelöltönyökkel, kötények, mindenféle fehéremű (ingek, nadrágcsokkák), gallérok, játékszerek, kezimunkák s egy könyvvel, a kis utazónó életrejavál.

Mind együttvéve csak 1 frt. 1 frt 20 kr. postajegyekenben vagy postai-utalvány mellett előleges beklőlés után bérmentesen megkölthi Richter Ferencz Bécs, I., Am Gestade Nr. 4, vagy Hinde & Son által Birminghamben, Angliában. — A megrendelő nevére és lakozási világosra írva.

„Etablissement RIX, Wien, II.“

Dr. Lengiel F. nyir-balzsama.

Már a növényi nedv, mely a nyirből ha annak törzsét megfúrták, kifolyik, ember emlékezet óta a legkínzóbb szőpítőszerek van ismervé; ha pedig e nedv a felaláló utatitása szerint vegyi után balsammá dolgoztatik, majdnem csodálatos hatású bir. Ha azzal arczot vagy egyéb bőrrészeket este bekenjük, már a következő reggelén majdnem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bőrről, minék folyton ez gyönyörű és féltőré válik.

E balzsam kisimítja az arczon támadt redőket és himlőhegyeket, fiatal arczsint ad; a bőrnék fehérséget, gyöngödséget és frisseséget kölcsönöz; a legrövidebb idő alatt a szőplőt, májoltokat, anyajegyet, orrvörösséget, bőrtakát és minden egyéb bőrszennymet eltávolít. Egy korsóval használti utatitással együtt 1 frt 50 kr.; postán küldve 10 krali több.

Fő letét Magyarország számára Görök József, gyógyszerésznél, Budapest király-utca 12. szám; Pozsonyban Pistorý Bódog, gyógyszer. Temesváron Tarczay József gyógyszer. Zágrábon Mittelbach Zsigmond gyógyszerésznél.

Ki szédelgő

reklámokra nem ad, hanem pénzéért szilárd kiszólást igényel, rendelje meg a catalogus 20. évfolyamát, tartalmaz diszám-, rövid- és divat-árakat, játékszereket, valamint minden párisi, londoni és bécsi udjónságokat, a legelőbb árakon. E catalogus, mely nov. 10-én jelent meg, a főnébhi czikkék eredeti rajzaival van ellátva, s ingyen és bérmentve a követk, czim alatt megrendelhető: „Etablissement RIX, Wien, II.“

KINCSEM-SORSJEGYEK

a 1 frt 11 sorsjegy csak 10 frt Főnyeremény 500,000 frt

Kapható a fő elárusításban LÖRY J. bank- és váltó-üzletében a Magyar Mercur. kiadóhivatala Budapest, Hatvani-utca 17. sz. a.

Nélkülözhetetlen sorajgybirtokosok, tekepénzesek, spekulánsok, takarékpénztárak, letéti és árvaszerki hivatalok számára a „MAGYAR MERCUR“ hiteles sorolási tudósító és pénzügyi szakirat. Előfizetési ára egész évre csak 2 frt.

